

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravišstvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v soboto, 4. junija 1932.

Štev. 63.

Ob XII. velesejmu

Na svečan način bo danes otvorjen XII. vzorčni velesajm v Ljubljani. Pravilno in dobro je, da se izvrši otvoritev na čim bolj slovesen način, kajti moralni in materialni pomen velesajma za vse naše gospodarstvo je tako ogromen, da moramo samo pozdraviti, če je otvoritev velesajma hkrati tudi manifestacija oblasti in javnosti za velesajm. To manifestacijo je tembolj pozdraviti, ker pomeni obljubo, da bodo oblasti in javnost storile svojo dolžnost do velesajma in ga podpirale, kakor velesajm to tudi zasluži.

Zlasti pa bi bilo želeli, da bi posebno v enem pogledu bila pomoč oblasti in javnosti čim izdatnejša. Ena glavnih zaslug velesajma je, da je najmočnejše sredstvo za dosego naše gospodarske osamosvojitve. V tem oziru je vsak vzorčni velesajm tako pomemben, da je prav za prav vsak velesajm nova postaja na naši mukepolni poti do popolne gospodarske osamosvojitve. Saj je vsak velesajm stvaren opomin podjetništvu, kje se še ni pričela naša gospodarska osamosvojitev, saj pa je tudi vsak velesajm nič manj učinkovit opomin javnosti, kje da je naša gospodarska osamosvojitev že omogočena in kje more biti takoj dovršena, kakor hitro se bo vsa javnost ravnala po geslu: kupujte domače blago!

Danes je bolj ko kdajkoli potrebno, da tako oblasti, ko tudi vsa naša javnost povdarijo svojo trdno voljo, da dosežemo popolno gospodarsko neodvisnost. Kajti razne mednarodne konference, razne izjave uglednih tujih gospodarskih strokovnjakov dokazujejo, da skušajo nekatere sile preprečiti tako uspešno pričetno gospodarsko osamosvojitev v mladih državah. Ti strokovnjaki govore, da avtarkija škoduje gospodarskemu napredku Evrope, da preprečuje padec brezposelnosti v velikih evropskih industrijskih državah in da bi takoj oživelo vse gospodarstvo, kakor hitro bi bila vsa Evropa eno carinsko ozemlje.

Ne tajimo, da je za take industrijske izvozne države ta protiavtarkična teori-

ja v mnogem zelo upravičena, toda za vse mlade države je napačna, ker nujno zahteva, da ostanejo vse mlade države le konzument industrijskih izdelkov, ne pa da jih tudi same proizvajajo. Z drugimi besedami pa se to ne pravi nič drugega, ko vsem mladim državam za-preti pot do blagostanja.

Te poti pa si mlade države ne smejo in ne morejo pustiti zapreti in zato je nujno, da ob vsaki priliki odločno povdarijo svoje stremljenje po gospodarski neodvisnosti. Za povdarek te volje pa ni ugodnejšega trenutka kakor je velesajm, ker ta sploh služi v prvi vrsti naši gospodarski osamosvojitvi.

Zato pa dolžnost javnosti in oblasti do velesajma ni samo kakšna sentimentalna zadeva, temveč nujna posledica stremjenja vsega naroda po blagostanju. Samo sebi služi javnost, če podpira velesajm, samo svoje interese pospešuje, če pospešuje velesajm in samo sebi odpira pot k blagostanju, če skrbi, da je čim bolj prosta in neovirana pot vsem akcijam velesajma. Velesajmski dnevi bi zato morali biti teden intenzivnega dela vse javnosti in vseh oblasti za našo gospodarsko osamosvojitev. Intenzivna propaganda v velesajmskih dnevih bi morala dvigniti rešilno misel naše gospodarske osamosvojitve na najvišje mesto. Velesajmski dnevi bi morali biti vsedržaven teden propagande za geslo: kupujte domače blago!

Da sloni to geslo na moralni podlagi, dokazujejo najzgovornejše razstavljeni izdelki na ravnokar otvorjenem velesajmu. Da ti izdelki niso zaman razstavljeni, pa mora dokazati javnost. In zato na velesajm; na revijo naše gospodarske aktivnosti! Ugodno priliko velesajmske razstave treba izkoristiti in na temelju pozitivnega velesajmskega dela nadaljevati in dovršiti prizadevanje za dosego gospodarske neodvisnosti.

Velesajmski dnevi naj povsodi dvignejo smisel za naša gospodarska vprašanja in naša pot k blagostanju se je pričela. S to željo še posebej pristrčen pozdrav velesajmu.

boru in Novem mestu. — 4. Vzorna pravila za obrtne zadrage. — 5. Vprašanje mojstrskih preizkušenj in ureditev pristojbin. — 6. Zavarovanje obrtnikov. — 7. Raznosterosti.

Uprava Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI ima na dnevnem redu:

1. Poročilo o delu od zadnje seje. — 2. Novi tečaji, podpore itd. — 3. Raznosterosti.

Plenarna seja bo začela razpravljati v četrtek ob pol 9. po naslednjem dnevnem redu:

1. Naznanila predsedstva. — 2. Poročilo predsedstva o delovanju zbornice. — 3. Poročilo računskih pregledovalcev o računskem zaključku za leto 1931. — 4. Zakon o pobijanju draginje. — 5. Predlogi za izvršilne uredbe k obrtnemu zakonu. — 6. Izvajanje predpisov o družbenem davku. — 7. Socijalno zavarovanje obrtnikov. — 8. Trgovci in novi trošarinski predpisi. — 9. Samostojni predlogi.

Tudi carinski posredniki so dolžni prijaviti svoje poslovanje

Na razna vprašanja, ali so tudi carinski posredniki dolžni v smislu § 456 obrtnega zakona prijaviti svoje obrate, pojasnjuje Zbornica za TOI v Ljubljani, da so po interpretaciji ministrstva trgovine in industrije tudi carinski posredniki, ki izvršujejo svoj posel na podlagi pooblastila ministrstva za finance, dolžni vložiti prijavo po navedenem zakonitem določilu do 9. t. m. Ker rok za obnovo obrtnih pravic poteka, opozarja zbornica tudi ostale interese, da nemudoma izpolnijo svojo dolžnost.

Rok za prijavo obrtov

Rok za prijavo odnosno obnovitev obrtov poteče dne 9. t. m. Po § 456 obrtnega zakona je vsakdo, ki opravlja obrt ali poklic, ki spada pod ta zakon, dolžan, da do 9. t. m. prijavi pristojnemu občemu upravnemu oblastvu prve stopnje svoj obrt ali poklic. Tej prijavi je treba priložiti tri prepise dovolil, odobrilo, obrtnice, obrtnega lista, obrtnega ovlaščenja itd. Kdor prijave v predpisanem roku ne poda, izgubi obrtno pravico in se bo moral znova potegovati za njo, toda po predpisih novega zakona. Radi tega nujno opozarjamo vse trgovce, obrtnike in industrijce, da v svojem lastnem interesu pravočasno zadostijo naloženi dolžnosti. Na razna vprašanja, ali so tudi carinski posredniki, ki izvršujejo svoj poklic na podlagi pooblastila ministrstva za finance, dolžni, da prijavijo svoj obrat, pojasnjujemo, da zadeva prijavna dolžnost tudi nje kakor tudi vse obrate, ki spadajo pod določila novega obrtnega zakona.

Pogajanja za klirinški promet med Jugoslavijo in Češkoslovaško

V četrtek je prispel iz Prage pomočnik ministra trgovine in industrije gosp. Ivan Mohorič, ki je član naše delegacije za pogajanja o kliringu s Češkoslovaško. Takoj po njegovem prihodu se je vršila v predsedništvu vlade konferenca, ki so se je udeležili ministrski predsednik dr. Marinković, minister trgovine dr. Kramer in finančni minister dr. Djordjević.

Pomočnik trgovinskega ministra Mohorič je podal obširen referat o poteku in razvoju pogajanj v Pragi ter o nekaterih dosedaj še spornih vprašanjih, ki otežkočajo uspešen zaključek pogajanj. Po obširni razpravi so bila na konferenci sprejeta definitivna navodila, na podlagi katerih se bodo pogajanja sedaj, kakor se pričakuje, uspešno nadaljevala in kmalu končala. G. Mohorič je še zvečer odpotoval preko Budimpešte nazaj v Prago. Kakor izvezo, bo zlasti glede tujskega prometa sklenjen zelo ugoden aranžman, ki bo odstranil vse ovire za obisk češkoslovaških gostov v naših kopališčih in letoviščih.

Dr. A. L.:

Licitacije javnih del in dobav

Nedavno je bilo v »Trgovskem listu« govorila o štednji v javnem gospodarstvu. Primer za nesmotreno in škodljivo štednjo je način, kako se pri nas vrše licitacije javnih del in dobav, pa je skrajni čas, da se začno gospodarski krogi vse intenzivnejše baviti s tem vprašanjem.

Javna dela in dobave urejuje pri nas zakon o državnem računovodstvu v svojem VIII. poglavju, oddelek B, s pripadajočim pravilnikom. Ze ti predpisi danes niso več zadovoljivi in bi jih bilo treba času primerno spremeniti. Toda mimo veljavnih predpisov se je začela pri javnih licitacijah uveljavljati praksa, ki nasprotuje pravičnosti in solidnosti v gospodarstvu, ki ogromno škoduje pridobitništvu in proti kateri bi bilo treba najodločnejše nastopiti. Pri tem ne smemo pozabiti, da zanimajo javna dela in dobave ter način, kako se oddajajo, velik del trgovine, obrti in industrije, če ne neposredno, pa posredno. Večja javna zgradba n. pr. ni samo stvar gradbene stroke odnosno dotičnega grabenega podjetnika, ki je zgradbo prevzel, marveč so tu zainteresirana vsa ona številna industrijska, obrtna in trgovska podjetja, ki z deli in dobavami sodelujejo pri zgradbi.

V zadnjem času se vedno bolj množe primeri, da se javna dela in dobave brez zadostnega razloga ponovno razpisujejo. Čeprav je prva licitacija v smislu zakona o državnem računovodstvu uspela in se je je udeležilo celo mnogo več nego predpisano število ponudnikov z veljavnimi in

Denar

Denar je zakonito menjalno, kupčijsko sredstvo. Njegovo zbirališče in razhodišče so denarni zavodi. Ti so posredovalci med bogatimi in revnimi, so regulatorji denarnega prometa, so podporniki domačega gospodarstva, obrti, trgovine in industrije.

Zato ne odteguj denarja denarnim zavodom! Ne dvigaj ga po nepotrebnem! Ne kupuj stvari, ki jih nujno ne rabiš! Ne zapravljaj denarja iz strahu, da bi izgubil veljavo! Ne drži denarja doma in ne skrivaj ga!

Z vsem tem škoduješ sebi in drugim. Zgubo imaš na obrestih in podpiraš gospodarsko krizo, ki tepe tudi tebe.

Dinar veljave ne bo izgubil. Inflacije ne bo! Bodi torej pameten! Ne daj se begati! Varčuj in nalagaj denar v denarne zavode!

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani izplačuje nove vloge, naložene od 15. maja letos naprej, brez zadržka in v vsakem znesku ter jih obrestuje po običajni obrestni meri. Trgovci, ki drže denar doma, naj to upoštevajo!

ZOPET MANJ INOZEMSKEGA SADJA NA DUNAJU

Tudi v aprilu se je padanje v dotoku inozemskega sadja na Dunaj nadaljevalo in je padlo na 8561 met. stotov napram 20.840 stotom v lanskem aprilu; v prvi vrsti gre padec na rovaš Amerike, ki je v letošnjem aprilu dobavila ca 10.000 met. stotov manj kot v lanskem aprilu. Iz avstrijskih dežel je prišlo 8800 stotov proti 9265 stotom v lanskem aprilu.

Zasedanje Zbornice za TOI

V sredo in četrtek se vršijo v Zbornici za TOI važne razprave o aktualnih gospodarskih vprašanjih Dravske banovine. V sredo dne 8. t. m. zasedajo odseki, v četrtek 9. t. m. pa plenum.

Na dnevnem redu seje trgovskega odseka so naslednja vprašanja:

1. Naznanila načelstva. — 2. Poročilo tajništva. — 3. Razprava o smernicah za nadzorstvo zbornice nad združenji trgovcev v smislu § 387. zakona o obrtih. — 4. Zakon o pobijanju draginje in naše trgovstvo. — 5. Predlogi za uredbo o krošnjarijih. — 6. Izjave k ovadbam radi kršitev zakona o pobijanju nelegalne konkurence. — 7. Stališče trgovine napram novim trošarinskim predpisom. — 8. Izjave k prošnjam za državljanstvo, odobritev tarif in drugo. — 9. Socijalno zavarovanje trgovcev. — 10. Branjarije in trgovine manjšega obsega po novem obrtnem zakonu. — 11. Raznosterosti. Industrijski odsek bo razpravljaj po naslednjem dnevnem redu:

1. Položaj industrije v Dravski banovini. — 2. Klirinški sporazum z Avstrijo in Češkoslovaško. — 3. Trgovska pogodba z Italijo. — 4. Gospodarsko sodelovanje podonavskih držav. — 5. Predlogi za izvajanje predpisov o družbenem davku. — 6. Raznosterosti.

Za sejo obrtnega odseka je določen naslednji dnevni red:

1. Poročilo o važnejših akcijah zbornice glede obrtništva, osobito z ozirom na novi obrtni zakon. — 2. Predlogi za izvršilne uredbe k novemu obrtnemu zakonu. — 3. Imenovanje pripravljalnih odborov za okrožne odbore v Ljubljani, Celju, Mari-

zelo nizkimi ponudbami, se licitacija vendar razveljavi in razpiše nova, navadno z dodatnim pogojem, da morajo biti ponudbe pri drugi licitaciji nižje od najnižje ponudbe pri prvi licitaciji. Tako je bila med drugim razveljavljena in z omenjenim dodatnim pogojem na novo razpisana licitacija za neko tukajšnje večje gradbeno delo, katere se je udeležilo deset ponudnikov s popusti čez 20% na odobreni državni proračun, dalje licitacija, katere se je udeležilo osem ponudnikov s popusti čez 30% itd.

Na prvi pogled bi utegnil kdo odobravati to prakso državnih in samoupravnih oblasti, češ, da je izraz prizadevanja, kako naj bi se kar najbolj štedilo z javnim denarjem. Ze površno razmotrivanje pa pokaže, da je tak način štednje nesmotren in neumesten. Škoduje namreč prizadetim pridobitnim krogom, a ne prinaša niti državi nobene resnične koristi.

Škoda za prizadete pridobitne kroge je mnogostranska. Udeležba pri javnih licitacijah je zvezana z znatnimi stroški. So to stroški za nabavo ofertnih pripomočkov, stroški pristojbin in kavcije, ki so pri milijonskih dobavah, kjer gre kavcija v stotisoče, prav znatni, dalje stroški kalkulacije, ki zahteva, ako naj bo vestna, pri večjih javnih delih mnogo časa itd. Ako se pomislimo, koliko licitacij se mora podjetnik udeležiti, da pri tej ali oni uspe, nam bo jasno, da ti stroški občutno obremenjujejo podjetja, ki se morajo potegovati za javna dela in dobave. S temi stro-

ški mora podjetnik pač računati. Nikakor pa ne gre, da oblastva povečujejo te stroške s ponavljanjem licitacij za ista dela in dobave.

To pa ni glavna škoda, ki jo trpe podjetja. V časih gospodarskih depresij je konkurenca pri javnih licitacijah že itak skrajno ostra, najostrejša v onih pridobitnih panogah, ki se bore najtežje za svoj obstoj. Tu je na dlani nevarnost, da se pri vsaki licitaciji najde ta ali oni podjetnik, ki kalkulira svojo ponudbo preveč optimistično in nudi cene, ki niso zadostne. Kaj rado se to dogaja tam, kjer je dobava združena z rizikom, ki bi ga bilo treba vpoštevati v kalkulaciji, a se tega ne stori. Podjetja, ki so zašla pod silo razmer in v pomanjkanju dela v težkoče, skušajo priti za vsako ceno do novih poslov. V ostri konkurenčni borbi jim slede druga podjetja in tako nastaja nivo cen, ki v dotični stroki ni več pravo merilo za vrednost storitev in ki ogroža solidno poslovanje. Ta neprimerni nivo cen seveda ne ostane omejen le na javna dela in dobave ter na ono stroko, ki je bila prva prizadeta, ampak se spričo dinamike v gospodarskem življenju širi na zasebni promet in zajeame pridobitne panoge, ki so s prvo v kakršnikoli zvezi. Posledica so nesolidne dobave, neredna plačila, skratka vsa stiska, ki jo danes le predobro poznamo. Ako se v takih prilikah oblastva ne zadovoljujejo z najnižjo ponudbo, ampak zahtevajo s ponavljanjem licitacije še nižje ponudbe, je to celo iz čisto fiskalnega stališča komaj mogoče zagovarjati.

Zlasti pri večjih gradbenih delih je še ena okolnost, ki zahteva, da se licitacije ne ponavljajo. Ponudbe za taka dela se predlagajo v obliki popustov na odobreni državni proračun. Vsak količjak soliden in vesten podjetnik mora seveda sam postavko za postavko kalkulirati stroške dela, da ugotovi na ta način najnižji možni popust. Sicer se je baje ponekod dogajalo, da ponudniki ponudb sploh niso kalkulirali, ampak so licitirali na slepo srečo. Tak način licitiranja bi bil znak skrajne nesolidnosti, najsi je že nesolidnost v lahkomišelnem hazardiranju, ali pa v računanju z možnostjo, da bo podjetnik z nedopustnimi sredstvi vzlic nezadostnim cenam vendarle zaslužil pri dobavi. Pri nas tak način licitiranja ni običajen. Ponavljanje licitacij pa omogoča in zapeljuje k nekalkuliranim ponudbam. Kajti po uspehi prvi licitaciji postanejo kalkulacije udeležencev, ki so bile poprej poslovna tajna, vsaj v svojem končnem efektu znane. S tem so prizadeta baš najsolidnejša podjetja. Zanašajoč se na kalkulacije solidnih podjetij lahko pri drugi licitaciji sodeluje vsako podjetje celo brez lastne kalkulacije.

Rekli smo, da od take štedljivosti pri javnih licitacijah niti država sama nima nobene resnične koristi. Saj je znano, da je dobro blago in solidno delo mogoče nuditi le za primerno ceno in da je najcenejše blago velikokrat najdražje. Nujna posledica nezadostnih cen je manjvredna dobava. Res je, da so za vsako javno delo in dobavo točno predpisani pogoji. Toda naivno bi bilo misliti, da je s tem vsaka možnost nesolidnosti izključena. Podjetnik, ki ga je država uprav prisilila, da gre s ceno izpod svoje najnižje ponudbe, si bo pač na vse načine prizadeval, kako bi prišel z manjvredno dobavo vendarle na svoj račun. Največja nevarnost, da se na ta način uveljavlja nesolidnost, je pri večjih javnih zgradbah, kjer je stalna kontrola skoro nemogoča. Saj vemo, da se celo zasebnik, ki si hoče n. pr. zgraditi hišo, odloči včasih raje za dražjega ponudnika, kateremu zaupa in o katerem je prepričan, da bo za primerno ceno izvršil delo res solidno. In vendar lahko zasebnik vse drugače stalno nadzoruje delo, nego država s svojim aparatom, ki ni nikjer docela prost birokratizma. Tudi je za zasebnika merodajna izključno lastna korist in ga malo zanima, ali bo podjetnik s cenami izhajal ali ne.

Država pa niti takrat, ko oddaja dela in dobave, ni samo naročnik, za katerega bi veljala izključno zasebno-gospodarska načela. Javna dela in dobave niso zasebno-gospodarsko, marveč eminentno gospodarsko-politično vprašanje, ki bi se moralo reševati tako, kakor zahtevajo splošno gospodarski interesi. Kakor ne bi bilo v redu, če bi se javna dela in dobave oddajale predrago ter bi se na ta način razsipal javni denar, prav tako ne gre, da se podjetnik z neprimernimi metodami sili k ponudbi izpod prave cene in da se s tem ogroža njegov obstoj. Za javna dela in dobave gredo letno ogromne vsote. Ves ta

denar bi lahko, pravilno porabljen, blagodejno poživljal pridobitnost in v veliki meri koristil gospodarstvu. Zlasti v časih gospodarskih depresij naj bi bila javna dela in dobave tista plat gospodarske delavnosti, kjer bi se vzdrževal primeren nivo cen ob največji solidnosti poslovanja. Potem bi bila javna dela in dobave aktivum v celokupnem gospodarstvu.

Vse to je bilo povod, da se v nekaterih naprednih državah javna dela in dobave sploh ne oddajajo najnižjemu ponudniku, ampak se je uveljavilo načelo, da dobi dobavo srednji ponudnik po določenem ključu (n. pr. tisti, ki je s svojo ponudbo najbližji aritmetični sredini med drugo najnižjo in drugo najvišjo ponudbo). Tak način oddajanja javnih del in dobav naj zajamči z ene strani podjetniku cene, ki so res pravo merilo njegove storitve, z druge strani državi solidno dobavo. Da li ta način res v vsakem pogledu ustreza, o tem bi se dalo še razpravljati. Pri nas velja zaenkrat načelo, da dobi dobavo najcenejši ponudnik. Zakon pa nikjer ne zahteva, da je treba najcenejšo ponudbo takorekoč izsiliti s ponavljanjem licitacij. Nasprotno, tako postopanje prav gotovo ni v duhu zakona in se razen tega protivi pravnemu čutu. Razpis javne licitacije je pravni čin, ki sliči pravnemu poslu »natečaj« po civilnem pravu. Pravni čut zahteva, da so pri vsakem pravnem poslu pravice in dolžnosti v nekem razmerju. Kakor prevzamejo udeleženci licitacije s svojo udeležbo gotove dolžnosti, prav tako bi jim morale biti varovane neke pravice — v prvi vrsti pravica, da bo delo odnosno dobava tistemu izmed njih, ki je predložil v smislu zakona najugodnejšo ponudbo, oddana brez nadaljnjega licitiranja.

Iz istih razlogov bi se nikakor ne smele razpisovati licitacije javnih del in dobav, ki se po vsej verjetnosti v doglednem času sploh ne bodo izvršile, bodisi ker zanje ni sredstev, bodisi vsled drugih zadržkov. Saj vendar ne gre naganjati podjetnike-interesente, da tratijo čas in denar z licitacijami, ako razpisanega dela ali dobave ni mogoče oddati. Taka licitacija bi pomenila za prizadete interese »potejavščino«, kakršni gotovo ne more biti mesta v javni upravi. Pri tem je popolnoma vseeno, ali je oblastvo licitacijo morda že razpisalo brez namena, da se razpisano delo izvrši, torej samo v svrhu nekakšne informacije, ali pa je sicer nameravalo delo oddati v izvršitev, a je bil razpis pogrešen ali preuranjen, ker se niso bili dani pogoji za oddajo razpisanega dela. Upravičeno je, da se razpisano delo po uspehi licitaciji ne odda, samo tedaj, kadar se po licitaciji pojavijo nujni zadržki, ki izvršitev dela naknadno onemogočijo in ki jih ni mogoče odstraniti. A tudi v tem primeru bi bilo pravično, da se udeležencem povrnejo stroški. Drugače pa bi moralo veljati načelo, da se javna licitacija razpiše takrat, kadar so že izpolnjeni vsi pogoji, da bo delo ali dobava po uspehi licitaciji zares lahko oddana.

Vse to so pravzaprav načela, ki so sama po sebi razumljiva. Če se danes vzlic temu uveljavlja drugačno postopanje, gre ali res za nesmotrene poizkuse štednje, pri katerih se pozablja, da je zlo neprimerno večje nego eventualna korist, ali pa se pridobitni krogi smatrajo za tisto kategorijo državljanov, do katere ni treba nobene obzirnosti, ker je bodisi ne zahteva bodisi ne zasluži. V vsakem primeru je nujno potrebno, da gospodarski krogi svojo dose-danjo pasivnost v tem vprašanju opuste.

TOBAČNA KONFERENCA BREZUSPEŠNA

Iz Carigrada poročajo, da se 14 dni trajajoča tobačna konferenca Turčije, Bolgarije in Grčije ni mogla sporazumeti ne o omejitvi tobačne produkcije in ne o ustanovitvi kartela. Sklenjena je bila edinole ustanovitev tobačnega urada, ki naj pripravi sporazum. Zmeraj in zmeraj bomo le o posvetovanjih gori omenjenih treh držav, brez Jugoslavije. Sliši se sicer včasih, da se bo tudi Jugoslavija kakšne konference udeležila, a ko pride do nje, Jugoslavije ni zraven.

**Smotreni trgovci in industrijci
čitajo vse dobavne razpise. ki jih
redno prinaša naš list. Dobar
potom javnih licitacij se more
udeležiti vsak trgovec in vsak
producent! Čitajte in ne opuščajte
ugodnih poslovnih prilik, ki
vam jih nudijo udeležbe na javnih
licitacijah!**

Iz naših organizacij

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico se tokrat ne vrši v torek dne 7. junija 1932, ampak šele v torek dne 14. junija 1932 od 8. do 12. ure dopoldne v posvetovalnici gremija v Celju, Razlagova ulica št. 8 pritrilje leto.

Odkod dobiva Ogrska les?

V prvih štirih letošnjih mesecih je uvozila Ogrska 8640 ton lesa; iz Rumunije ga je importirala 5353 ton, iz Avstrije 2241, iz Jugoslavije 542, Poljske 503, Češkoslovaške 101. Okroglega lesa je dala Rumunija 1059 vagonov, Avstrija 136, rezanega materiala Rumunija 4151 vagonov, Avstrija 2099, Jugoslavija 525, Poljska 392 vagonov. Pred vojsko je imela Ogrska v svojih obrob-nih gorovjih sama dosti lesa, a ti gozdi so sedaj v rokah Češkoslovaške in Rumunije.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporočila
špecerijsko blago

več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in
mlini za dišave z električnim
obratom
Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

XII. Ljubljanski velesejem

Najpraktičnejši pouk o razvoju stanja našega gospodarstva nudi vsem slojem XII. Ljubljanski velesejem od 4. do 13. junija. Istočasno pa vzbuja tudi nacionalno zavest, saj je velesejem edini forum, kjer je praktično prikazana delavnost, zmožnost in organizacijski talent Slovencev. Nikomur naj ne bo žal 10.—Din za vstop na sejmišče, saj je ta vstopnina v primeri s tem, kar velesejem nudi poučnega in zanimivega, malenkostna. Odložite svoje izlete na prihodnje nedelje in izkoristite čas prireditve velesejma za koristni obisk.

Razstava pohištva na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. junija bo ena dosedaj največjih tovrstnih razstav v Jugoslaviji sploh. Za to razstavo izide novi ilustrirani katalog modernega pohištva pod naslovom »Novodobna oprema«. Katalog bo na razpolago za ceno Din 20.—pri vseh razstavljalcih pohištva na velesejmu in opozarjamo na ta priročni katalog, kateri prinaša prav lepe modele sodobne stanovanjske opreme.

HIŠNO OZIROMA VRTNO ZAVETIŠČE PRED STRUPENIMI PLINI

Na letošnjem velesejmu bo komisija za zaščito zaledja pokazala vsemu prebivalstvu, kako vsak hišni posestnik lahko za-varuje sebe in vse svoje ljudi v hiši ali na vrtu pred strupenimi plini v primeru napada zaledja »mest in vasic« s plini, bodisi od strani artilerije, bodisi iz zraka (aeroplanov).

To hišno ali vrtno zavetišče bo tako zidano, da bo v njem imelo gotovo število ljudi svoje zatočišče, kjer bo lahko dihala čist, svež, prečiščen zrak oziroma kisik tudi takrat, kadar je zunaj atmosfera polna strupenih plinov. Iz zavetišča bodo tudi mogli opazovati zunanost in potem detektorjev določiti v notranjosti prisotnost plinov zunaj in celo njihovo kakovost. Ob enem bodo tudi razstavljeni neka druga obrambna sredstva. Tudi bode dana možnost, da se od znotraj razžene strupene pline od zavetišča proč in določi čas, kedaj smejo prebivalci zavetišča zapustiti in oditi iz nevarnega kraja. Ker je to v interesu vsakega izmed nas, bo važno, da si vsakdo ogleda zidavo in ureditev tega zavetišča. Podjetje Zupan, ki je izpeljalo in zidalo ta vzorec zavetišča, bo vsakemu na razpolago. Načrti so arh. prof. Vurnikovi. Plinska izvedba in filtracija zraka pa prof. dr. Samcevi.

Po svetu

Wiener Bankverein bo reduciral delniško glavnico od 55 na 22 milijonov šilingov in jo bo z izdajo novih delnic v znesku 23 mil. šil. zopet zvišal na 45 milijonov.

Tri najbolj znane londonske mednarodne banke so vsled neizterljivih kreditov v Srednji Evropi, vsled Kreugerjevega poloma itd. zašle v težkoče. Sanacija bo prav težka; glavno vlogo pri tem ima Angleška banka.

Borza v Atenah ostane po naredbi vlade še nadalje zaprta; še pred kratkim so poročali, da bo zopet odprta.

Brezposelnih v Poljski je okoli 300.000, kar je v primeri z drugimi državami razmeroma malo.

Cena volne in bombaža je padla na polovico predvojne cene; angleški indeks volne je povprečno 51 proti 100 v juliju 1914.

Bolgarija ne more Grčiji plačevati nobenih reparacij več, kar bo že itak težavni finančni položaj Grčije še bolj poostriilo. O finančnem položaju Grčije smo priobčili poseben članek.

Češka Eskomptna banka bo znižala delniško glavnico od 250 na 170 milijonov Kč; v bilanci izkazani čisti dobiček v znesku 5.73 mil. Kč bo prenešen na novi račun.

Državni dohodki Jugoslavije v marcu 1932 so nesli 922'3 mil. Din, to je 140'18 mil. Din več kot v marcu 1931.

Vinogradi v Dalmaciji obetajo po poročilu iz Splita izredno dobro letino; če ne bo prišlo kaj vmes, bo letina rekordna.

Tezaviranih je v Rumuniji na milijarde lejev; finančni minister Argetoianu apelira na občinstvo, naj tezavirani denar zopet dovede v gospodarstvo, ki bi moglo na ta način ozdraveti.

Švedske tovarne vžigalic bodo znižale produkcijo za 15 odstotkov; zaloge so se zelo nakopičile.

Prodaja magnezita v Avstriji je padla v tekočem letu doslej na 60 odstotkov lanske prodaje. Izostala so ameriška naročila in tuja konkurenca se je poostriila.

Kreugerjeve delnice ne bodo na švicarskih borzah nič več notirale.

Švica pripravlja še večjo kontingentacijo uvoza kot je obstojala že doslej.

Bančni moratorij v Latviji je podaljšan zopet za en mesec, do 30. t. m. Glavno mesto Latvije je Riga.

Od 7071 delniških družb v Belgiji z glavnico 49.310 milijonov frankov je zaključilo preteklo leto 5349 družb s čistim dobičkom 5540 milijonov frankov.

Ameriške državne finance potrebujejo za izenačenje proračuna 1010 milijonov dolarjev; z novimi davki je zagotovljenih 870 milijonov, ostali znesek bodo dobili z zvišano poštino itd. Zlasti bodo obdavčeni luksuzni predmeti.

Od 460 gostilničarjev v Subotici je 90 dalo svoje obrtne liste nazaj in so zaprli lokale. Nova ureditev trošarine jim ne ugaja.

Položaj na trgu jajec je nespremenjen; pričakuje se pa padec cen, in sicer vsled nove uvozne carine v Italiji.

Iz Jugoslavije v Grčijo je šlo v prvem letošnjem četrtletju za 70'87 mil. drahem blaga (lani v isti dobi 83'2); iz Grčije v Jugoslavijo je pa znašal po grški statistiki izvoz samo 3'18 mil. drahem (lani 5'67).

KLIŠETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Trgovina med Jugoslavijo in Švico je bila v aprilu sledeča: izvoz iz Jugoslavije v Švico 761.000 frankov, obratno 634.000 frankov.

Delo na domu svetla točka v krizi. Opozorjamo na ponudbo v inseratnem delu današnjega lista firme Domača pletarska industrija Josip Kalis, Maribor, Trubarjeva 2. Pletilni stroj »Regentinc« daje delavoljnim možnost zaslužka. Na željo pošlje firma natančne prospekte.

Iz davčne prakse

I.

(Dopis.)

V davčno priredbenem postopanju so nekateri roki določeni z zakonom o neposrednih davkih, druge pa določijo priredbeni organi. Med zadnje roke spada tudi rok za pojasnilo k vložnim davčnim prijavam, pa tudi rok v katerem je davčni zavezanec pozvan, da predloži na vpogled svoje poslovne knjige.

Glede teh rokov opazam v praksi različno postopanje. Dočim se nekatere davčne uprave drže v tem oziru strogo določil zakona, me je v zadnjem času presenetil slučaj, da neka davčna uprava ni vpoštevala v polnem obsegu določila čl. 4 zakona o neposrednih davkih. Stranka je dobila poziv, da poda v priredbenem postopanju podroben izkaz prejemkov in izdatkov. Temu pozivu ni bilo mogoče ugoditi v roku 8 dni, ki je bil za to določen, ker je bilo treba gotove preračune še le sestaviti. Sklicevaje se na to okolnost je stranka vložila prošnjo, da se ji določen rok podaljša, prošnja pa je bila zavržena čez, da prošnji spričo kratkega roka, ki ji je bil stavljen za letošnjo davčno priredbo ne more ustreči. Stranka je po prejemu tozadavnega pojasnila hotela vstreči pozivu, pa je dobila informacijo, da je stavljeni rok že potekel in da so radi tega nastopile kontumačne posledice, dasi dejansko stavljeni rok še ni potekel, ako se vanj ne računi razdobja, v katerem je stranka vložila prošnjo za podaljšanje roka do dne, ko je prejela zavrnitev.

Za take primere je namreč porabiti določilo člena 4. odstavka 4 navedenega zakona, ki se glasi:

»Dokler teče rok, smejo zaprositi davčni zavezanec v posebno važnih primerih oblastvo, pristojno za reševanje predmeta, da se jim rok podaljša. V tem primeru se prekine rok do onega dne, ko se vroči rešitev vložene prošnje.«

Ker se utegne enako postopati morebiti tudi drugje, smatram za potrebno, da na to zakonito določilo opozorim prizadete, da si bodo vedeli v analognem primeru zavarovati svoje pravice.

II.

Na vprašanje, ali so trgovci, ki zahtevajo obresti za prepozno plačane fakture, dolžni plačati od teh obresti davke na rente, odgovarjamo, da je davčna dolžnost za obresti te vrste odvisna od načina kako so napovedali dohodek za pridobnino. Ako je iz vložene prijave in njej priloženih verodostojnih in pravih računov razvidno, da so take obresti v prijavi za pridobnino napovedane kot del dohodka, ki je zavezan pridobnini in so tudi dejansko vpisane v predloženih računih, se plača od njih pridobnina in ne rentnina. Nasprotno pa so trgovci, ki ne prijavljajo svojih dohodkov po poslovnih knjigah in niso priložili prijavi po načinu knjigovodstva začetnega in končnega inventarja ali bilance ter računa izgube in dobička, glede obresti neglede na to, ali jim dohajajo od poslovnih ali kakih drugih terjatev, brezpogojno zavezane rentnemu davku. Ta se torej ne pobere samo v primeru, da je nepobito dokazano, da je od njih plačana pridobnina. U.

XII. Ljubljanski velesejem

Ljubljana postaja moderno mesto, njeni prebivalci so solidni in delavni, po delu pa si žele tudi zabave. To bo preskrbel letošnji spomladanski Ljubljanski velesejem od 4. do 13. junija domačim in številnim tujcem v obliki lepega zabavišča, kjer se bo pokušalo razna domača vina in izdelke naše živilske industrije. Za mladino in tudi za starejše so pa predvidene razne decentne komedije. Obiskovalce bo zopet razveselil avtodrom, tobogan, razni vrtljaki itd. Ko bo vinski oddelek zvečer začel v tisoč lučkah, se bodo našli znanci in prijatelji iz vseh krajev, da se ob čaši dobrega vina pogovore tudi o sončnih straneh našega skrbi polnega življenja.

Oficijelni ilustrirani katalog XII. Ljubljanskega velesejma izide ob otvoritvi istega, t. j. dne 4. junija 1932. Samozalozbo je prevzela tvrdka Aloma Company v Ljubljani. Katalog bo letos povsem priročno urejen ter bo tako obsežen in pregleden, da bo vsakemu trgovcu preko celega leta zamogel služiti kot izčrpani svetovalec pri iskanju trgovskih zvez.

Perutninarska razstava na velesejmu

se vrši od 4. do 13. junija t. l. Razstava bo obsegala:

1. oddelek za živali:
 - a) selekcionirana štajerska kokoš - standard 1930 Celje, raznih rejcev članov odsekov;
 - b) štajerska kokoš drugih rej;
 - c) različne pasme perutnine, ki jih gojijo rejci v Dravski banovini;
 - d) druga perutnina (race, gosi, purani);
 - e) kapuni.
 2. oddelek: krmila, orodja in priprave ter pripomočki za uspešno rejo perutnine.
 3. oddelek: bolezni perutnine.
- Istčasno bo prirejena tudi razstava kuncev čistih pasem, ki bo obsegala:
1. oddelek: živali.
 2. oddelek: kožice in izdelki iz kožuhovine.
 3. oddelek: razno orodje, posode in kletke.
 4. oddelek: strokovna literatura, slike itd.

PET DRŽAV BO ZBOROVALO V HAMBURGU

Iz Hamburga poročajo, da se bo vršila 11. t. m. tam konferenca strokovnjakov Norveške, Danske, Holandije, Belgije in Švice. Med drugim je na dnevnem redu tudi vprašanje, kakšno stališče naj zavzamejo omenjene države, če bi prišlo med obdonavskimi državami do sporazuma glede preferenčnih carin.

Naša zunanja trgovina v mesecu aprilu t. l.

Po podatkih gen. dir. carin je znašal naš uvoz v letošnjem aprilu 70,5 tisoč ton v vrednosti 248,9 milij. Din napram 95,6 tisoč ton in 461,6 milij. Din v istem mesecu lanskega leta.

Pač pa je naš izvoz v tem mesecu porastel za 58,3 milij. Din na 271,0 milij. Din tako, da je bila naša trgovinska bilanca aktivna za 22,1 milij. Din, med tem ko je v aprilu preteklega leta bila pasivna za 32,0 milij. Din. Izmed štirih letošnjih mesecev je april prvi, ko izkazuje naša trgovinska bilanca aktivum.

Vrednost izvoza je znašala v prvih štirih mesecih t. l. 905,6 milij. Din, vrednost uvoza pa 952,9 milij. Din, tako da ostane saldo minus 47,3 milij. Din. Če pa primerjamo vrednost uvoza v istem razdobju preteklega leta (1931) z letošnjim, opazimo, da se je ta letos zmanjšal za polovico. To veliko zmanjšanje uvoza je uspešno paraliziralo zmanjšanje našega izvoza, vsled česar je trgovinska bilanca v prvih štirih letošnjih mesecih pasivna komaj za 47,3 milij. Din, med tem ko je bila lani v istem razdobju za 214,8 milij. Din.

Nazadovanje trgovine med Italijo in Francijo

V gospodarskih krogih Rima vlada veliko vznemirjenje vsled škodljivih posledic francoskih carinskih odredb za italijansko trgovsko bilanco. V prvih štirih letošnjih mesecih je uvozila Francija iz Italije za 217 milijonov frankov blaga proti 444 milijonom v isti lanskoli dobi. Francoski izvoz v Italijo je pa znašal 246 milijonov frankov proti lanskim 356 milijonom. Uvoz iz Italije je padel torej za ca. 227 milijonov frankov, izvoz v Italijo za 110 milijonov. V prvih štirih lanskih mesecih se je zaključila trgovska bilanca med obema deželama z aktivom 88 milijonov v prilog Italije, letos pa z aktivom 29 milijonov frankov v prilog Francije. Vzroki za ta neugodni zaključek italijanske trgovske bilance so po mnenju italijanskih trgovsko-političnih krogov uvozne omejitve, poostreitev carinskih tarif in trgovska politika kontingentacij. Merodajni krogi se s tem vprašanjem intenzivno pečajo.

O gospodarstvu Poljske

Predavanje svetnika poljskega poslaništva g. dr. T. Lubaczewskega v Zbornici TOI

V petek zvečer se je vršilo v posvetovalnici Zbornice TOI predavanje svetnika poslaništva poljske republike v Beogradu gosp. dr. T. Lubaczewskega o gospodarstvu Poljske in o trgovinskih odnosih med Poljsko in Jugoslavijo. Predavanja so se udeležili v prav obilnem številu predstavniki našega gospodarskega in kulturnega življenja. Prisostvoval je tudi opolnomočeni minister in poslanik poljske republike g. dr. Schwarzburg-Günther, ki je naši javnosti dobro znan kot velik prijatelj našega naroda in vnet pobornik zblizanja Poljske in Jugoslavije.

V imenu obolelega zborničnega predsednika g. Jelačina je pozdravil g. ministra in predavatelja zbornični podpredsednik, veleindustrijec g. Dragotin Hribar. V svojem pozdravnem nagovoru je poudaril važnost gospodarskega zblizanja in poglobitve kulturnih in gospodarskih odnosov med Poljsko in Jugoslavijo. Pozdravil je tudi posebej zastopnika kr. banske uprave načelnika g. dr. Rudolfa Marna ter prosil predavatelja, da povzame besedo.

Iz predavanja svetnika g. dr. Lubaczewskega posnemamo:

Ako hočemo dobiti vpogled v gospodarsko življenje Poljske in njeno sedanje stanje, moramo najprej poznati pogoje, v katerih se je razvijalo gospodarstvo Poljske v preteklosti. V XIX. stoletju se je zaradi iznajdb one dobe in zaradi razvoja tehnike povsod spremenila struktura gospodarskega življenja. Ta sprememba je segla globoko v temelje prejšnjih gospodarskih razmer. Ljudje so začeli izkoriščati do takrat še nedotaknjena prirodna bogastva in njene sile. Gospodarsko življenje Poljske je bilo v tem času ohromelo. Namesto, da se prirodno razvija, se je morala Poljska neprirodno prilagajati gospodarski strukturi treh okupatorskih držav.

V mejah sedanje Poljske se nahajajo pokrajine, ki so bile več kakor 100 let primorane gravitirati h gospodarskim središčem Berlina, Dunaja in Moskve. Po težkem in kompliciranem prehodnem stanju so se te pokrajine povsem združile v enotni gospodarski organizem. Preko Poljske so nekočkrat prehajale neprijateljske vojske in puščale za seboj razvaline in požare. 1.900.000 poslopij je bilo popolnoma uničenih. Razvlečena je bila živina in ves gospodarski inventar. Tvornice so bile uničene, železniške proge razdejane. Ob času okupacije je krožilo med narodom nekaj vrst fiktivnega denarja brez vsake podlage. Gozdovi so bili posekani, zemlja povsod razkopana in polna betonskih jarkov, tako da je dolgo časa ni bilo mogoče pravilno izkoriščati. Skupna škoda, ki jo je pretrpela Poljska, je bila cenjena na deset milijard zlatih frankov.

Ako imamo vse to pred očmi, in tudi dejstvo, da je morala obnovo uničenih krajev izvršiti mlada poljska država iz svojih skromnih sredstev, brez vsake pomoči od drugod, tedaj je povsem razumljiva razlika, ki jo opazujemo med gospodarskim položajem na Poljskem in po drugih krajih, ki neposredno niso bili prizadeti od svetovne vojne. Prav tako bomo lahko razumeli napor poljskega naroda, ki se je moral v prvih letih svoje samostojnosti zavzeti z vso svojo jekleno voljo, da v razmeroma kratkem času ozdravi rane, zadobljene v preteklosti. Poljska je v vseh smereh pokazala ogromno življenjsko silo in je na ta način položila čvrst temelj za nadaljnji razvoj na gospodarskem polju.

Svetovna gospodarska kriza je zadela tudi Poljsko, vendar je poljsko gospodarstvo pokazalo veliko odpornost. V tej težki dobi je mnogo koristilo dejstvo, da poljsko gospodarstvo navzlic hudemu pomanjkanju kapitala ni jemalo v inozemstvu kratkoročnih kreditov, zato Poljski tudi ni bilo treba vračati takih kreditov, ko je nastopila mednarodna kreditna kriza in kriza zaupanja. Pri tem pa je treba še upoštevati, da je poljska vlada uporabila radikalna sredstva za uravnoteženje proračuna, ki je bil od 2800 milijonov zlotov znižan na 2400 in sedaj na 2200 milijonov. Uradniške plače so bile dvakrat hudo reducirane (za 95%) in ni izključena še tretja redukcija. Ker je tudi kupna moč ostalega prebivalstva močno padla, je prišlo do občutnega padca cen tudi v nadrobni trgovini. Pocenitev življenja v zvezi z znižanjem javne obremenitve je omogočila industriji kolikor toliko rentabilno kalkulacijo tudi pri nižjih cenah izdelkov. Proces pocenitve življenja je bil radikalen, toda

uspešen in v mnogih produktivskih panogah že od lanskega oktobra ni več opazati poslabšanja. Poljska je tako danes ena najcenejših držav, kar se tiče življenjskih stroškov.

Tukaj je treba omeniti tudi še koristi previdne finančne politike v prejšnjih ugodnejših letih. V dobi dobre konjunktore je poljskemu finančnemu ministru Matuszewskemu uspelo zbrati blagajniško rezervno 600 milijonov zlotov, ki je v sedanjih časih mnogo pripomogla k uravnoteženju državnih izdatkov in dohodkov. Te rezerve tudi danes še niso docela izčrpane. Za zunanji svet pa je morda najzanimivejša, da je poljska valuta pokazala veliko odpornost glede na mednarodno valutno krizo. Ob koncu preteklega leta je znašalo zlato in devizno kritje obtoka in žirovni obveznosti poljske novčanične banke (Bank Poljski) 48,04%, od tega 42,1% v zlatu.

Iz želje, da bi šla poljska zunanja trgovina večinoma preko morskih luk (ker je pomorski prevoz najcenejši) in ker gdanska luka ni mogla zadovoljiti potreb velike države, je Poljska pričela l. 1924. graditi luko v Gdinji, na poljski obali.

Gdinja je v nekaj letih postala velika moderna morska luka. Ameriška naglica, s katero se je razvijala gdinjska luka, se vidi najbolj iz razvoja prometa. Količina pretovorjenega blaga v tej luki je znašala: leta 1930. 3.626.464 ton.

Sedaj ima luka v Gdinji večji blagovni promet nego Trst, Napulj, Königsberg, Stockholm in Galveston.

Razvoj gdinjske luke pa še ni prišel do vrhunca. Gdinja napreduje neprestano z veliko naglico in po pravici se smatra v Poljski vprašanje luke Gdinje kot eden največjih gospodarskih problemov. Preko Gdinje in Gdanskega gre sedaj okrog 45% poljskega izvoza in več kakor 80% vse poljske prekomorske trgovine.

Neposredne parobrodne linije vežejo Gdinjo in Gdansk z vsemi važnejšimi svetovnimi lukami. Udeležba poljskih paroplovnih družb na vzdrževanju teh zvez raste neprestano. Šele razvoj pristanišča v Gdinji omogoča Poljski, da more vsaj deloma izvršiti velik načrt, ki gre za tem, da postane Poljska neodvisna od drugega tujega posredovanja v prometu na morju, in da na ta način prihrani ogromne stroške za prevažanje blaga na tujih ladjah. Te milijone hoče Poljska prihraniti in zato je začela razvijati svojo trgovsko mornarico. Pred nekoliko leti je poljska trgovska mornarica obstojala še samo v domišljiji, sedaj pa plove pod poljsko zastavo že 29 trgovskih ladij s skupno tonažo 64.000 neto-registrskih ton.

Poljska je bila prva za sodelovanje poljedelskih držav, dobro se zavedajoč, da se mora odpraviti najprej kmetijska kriza. Zelo zainteresirana je Poljska tudi pri podonavskem problemu, ker ima mnogo gospodarskih zvez s podonavskimi državami.

Izvoz iz Poljske v Jugoslavijo je znašal po vrednosti leta 1931. 67 milijonov Din, v % 1,39% vsega jugoslovanskega uvoza.

Poljska pa izvažava v Jugoslavijo kovinske izdelke, premog, parafin, stroje (predvsem tekstilne in kmetijske), predivo iz jute in vreče, vezane lesene plošče, semena sladkorne pese, sol itd. Jugoslavija izvažava na Poljsko v glavnem: tobak, suho in sveže sadje, vino, rade, kože, ekstrakte za strojenje kože, ribe itd. Vrednost jugoslovanskega izvoza v Poljsko je znašala leta 1931. 50 milijonov Din, v % 1,04% vsega jugoslovanskega izvoza.

Če bi obstojala dobra organizacija trgovinskih zvez med Jugoslavijo in Poljsko, bi bilo mogoče v znatni meri povečati jugoslovanski izvoz v Poljsko, kakor tudi poljski izvoz v Jugoslavijo.

Kar se tiče jugoslovanskega izvoza v Poljsko, bi se lahko povečal zlasti izvoz vina, rib, rud, svežega in suhega sadja in zelenjave. Poljska pa bi lahko v večji meri izvažala v Jugoslavijo tkanine, razne stroje in izdelke kemične industrije.

Delo v tem pogledu se je že pričelo in bo gotovo pokazalo dobre rezultate za obe prijateljski državi.

Sistematično organizirano in neumorno delo poljskega naroda je najboljše jamstvo, da se bo povsem uresničila želja, da se ustvari močan samostojen gospodarski organizem poljskih dežel, in sicer v najbližji bodočnosti.

*

Poslaniški svetnik g. Lubaczewski je žel za svoja izvajanja živahne aplavze.

Predsednik velesojma g. Fran Bonač se je zahvalil predavatelju s prisrčnimi besedami za njegovo zanimivo in izčrpno strokovno predavanje, povdarjajoč, da se je za poglobitev medsebojnih gospodarskih odnošajev napravilo že velik korak naprej s tem, da je poljska republika organizirala na letošnjem velesojmu odlično reprezentativno razstavo, ki kaže vso gospodarsko moč in visoko kulturno stopnjo poljskega naroda.

Še o Centrali za izvoz sadja

Kakor smo zadnjič poročali je g. Stanišić predlagal v »Jugosl. Lloyd« naj bi se osnovala posebna centrala za izvoz svežega sadja, da bi se na ta način poživilo in omogočilo uspešen razvoj tej grani našega gospodarstva.

Predlog g. Stanišića je vzbudil splošno zanimanje, tako odobravanje kakor tudi grajo. K tem poslednjim je pristopil gosp. Jentner, ki v »Jugosl. Lloyd« zastopa nasprotno stališče od onega, za katero se je zavzemal g. Stanišić ter utemeljuje to tako-le:

Predvsem obstoja nevarnost, da bi taka Centralna organizacija zavzela naenkrat vlogo posrednika med producentom in trgovcem ter prizadevanjem države po pomoči izvoznikom, s čimer bi se vsa trgovina le birokratizirala. Dalje pa je treba še upoštevati, da zahteva taka trgovina izredno sposobnost ter hitro poslovanje, kar oboje je že v zelo veliki meri doseglo društvo brčkih izvoznikov. To društvo, ki se peča z izvozom sliv, ki pač prihajajo pri izvozu svežega sadja v prvi vrsti v poštev, je doseglo že zelo lepe rezultate, saj se naše slive že naslednjega dne prodajajo na Dunaju in po 2—3 dneh že po nemških tržiščih.

Hvalevredna je ideja — nadaljuje gosp. Jentner — da se skuša pomagati našemu sadjarstvu, vendar pa močno dvomimo, da je predlagana pot prava. Delovanje Priv. družbe za izvoz pšenice nam je še vsem v svežem spominu, položaj našega kmeta — sadjerejca pa zahteva, da sedaj ne delamo z njim eksperimentov.

Državna intervencija mora biti le splošnega značaja in mora obstojati v tem, da se odstranjujejo vse težkoče, ki se stavljajo našemu izvozu sadja, da se izboljšajo trgovinske pogodbe, znižajo carine in uredi devizni promet. Inozemstvo poseduje zlasti od poslednjih deviznih predpisov znatne vsote tuzemskih dinarjev, katere bi mogli uporabiti v primeru, da bi prodaja ne bila vezana na potrdilo o osiguranju valute, za plačilo sveže kupljenega sadja. Če bi se pa dovolila prodaja sliv s tuzemskimi dinarji, bi lažje mogli opravljati izvoz sliv potom kompenzacije.

Kakor hitro bodo podani vsi ti predpogoji, bo lahko mogoče plasirati naše blago na inozemskih tržiščih. Svobodna konkurenca pa bo k stvari sami največ pripomogla.

Društvo trgovcev v Brčkem, kakor tudi Udruženje izvoznikov v Beogradu so zavzeli napram osnovanju take centrale najodločnejše proti-stališče.

Naše gospodarstvo v I. tromesečju t. l.

V splošnem kaže naše gospodarstvo v I. tromesečju t. l. vse znake velike gospodarske depresije, ki vedno bolj in bolj zavzema ves svet. Tako se je n. pr. zmanjšala vrednost naše zunanje trgovine v tem času za 47%, železniški promet je padel za 9-3%, rečni za 39-7%; število brezposelnih se je podvojilo, a število stečajev je poskočilo za 109%. Edino denarni trg ni pokazal nikakih bistvenih sprememb. Devizni tečaj kažejo male fluktuacije, promet z efekti pa je padel na 624 milij. Din od 1484 milij. Din v istem razdobju lanskega leta. Pač pa se opaža velik padec vrednostnih papirjev, kateri pojav pa datira že od lanskega leta. Stanje naše industrije se je znatno poslabšalo in to bodisi radi njenega sezonskega karakterja, bodisi pod vplivom splošnih prilik v Evropi. Zlasti pa se je poslabšalo stanje one naše industrije, ki producira za izvoz. Cene blagu so se stabilizirale, kar se je prvič dogodilo, da ni povprečni indeks padel. Kakor izgleda, so cene dosegle svojo najnižjo točko in obstoja upanje, da se bodo popravile.

Glavno pri vsem tem pa je, da smo srečno prebili zimo, od naše bodoče zetje je mnogo odvisno stanje našega celokupnega gospodarstva.

Obrestna mera Narodne banke

»Trgovinski glasnik« piše o tem med drugim sledeče:

Splošen pojav preteklega leta je bilo znižanje obrestne mere. Skoro ni bilo emisijske banke, ki bi obrestne mere ne znižala, nekatere so prišle celo do 2 %. Likvidnost je vladala na vseh denarnih tržiščih, solidni plasmani so se iskali na vseh straneh in po nizki obrestni meri. Toda nezdružive finančne razmere so prisilile države, da so z reguliranjem obrestne mere pričele regulirati kretanje kapitala. Obrestna mera je naglo rasla ter dosegla celo 15 %. Od novembra lanskega leta pa se opaža zboljšanje situacije na denarnem trgu in s tem znižanje obrestne mere.

Emisijske banke vseh držav so pričele tedaj znižavati obrestno mero. Tako je Anglija prišla do 2 1/2 %, Nemčija do 5 %, do prav toliko Češkoslovaška. — Pa tudi vse naše sosedice so šle po isti poti: Madžarska emisijska banka je znižala obrestno mero do 6 % in celo Bolgarija, ki stoji v gospodarskem in finančnem pogledu znatno za drugimi državami, je znižala obrestno mero za 1 1/2 %.

Izmed vseh držav je edino naša ki se ne poslužuje obrestne mere v svrhu reguliranja kretanja kapitala, ampak se tesno drži stalne obrestne mere, katero je v juliju lanskega leta celo povišala od 6 % na 7 % odstotka. — To je najvišja obrestna mera naše emisijske banke, ki kljub splošnemu znižanju še danes obstoja.

To, da je naša Narodna banka povišala obrestno mero tedaj, ko je gospodarsko stanje to zahtevalo, je razumljivo in ji moramo biti celo hvaležni, da je ni povišala celo še več, ne moremo pa razumeti zakaj ne pristopi sedaj Narodna banka k znižanju.

Če bi Narodna banka znižala obrestno mero, bi s tem napravila dober vzgled, da bi i privatni zavodi znižali obrestno mero, s čimer bi se olajšalo najemanje kreditov, katerih si danes v dobi slabe rentabilnosti ne upa pod takimi obrestmi nihče najeti. Ni dvoma, da bi to valutarno-tehnično sredstvo našlo dober odmev v našem gospodarstvu, katero pričakuje, da bo v najkrajšem času čulo o takem sklepu Narodne banke.

Trgovci, čitajte »Trgovski list«!

Konjunktorno poročilo iz Nemčije

Zavod za konjunktorno raziskovanje v Nemčiji poroča:

V zadnjih tednih se je brezposelnost nekoliko zmanjšala; konjunktorno se je pa položaj na delovnem trgu nadalje poslabšal. Cene so na vsej črti obrnjene navzdol; izjemo dela žito, ker so se domače zaloge skrcile in ker je Nemčija od svetovnega trga še bolj izključena kot je bila prej. Prodaja se je zato seveda še bolj zmanjšala. Temeljite spremembe sedanjega položaja zaenkrat ni pričakovati, ne glede poživljenja v domači prodaji in ne v eksportu. Ugodnejše bi se dale izglede ocenjevati, če bi se mogla tekoča svetovnopolična vprašanja zadovoljivo zaključiti. Možnosti financiranja za produkcijsko blago so ne glede na padanje obrestnega plačevanja na denarnem trgu še nadalje majhne. Potreba po novih investicijah je iz raznih vzrokov izredno majhna. Domača prodaja konsumnega blaga se ravna po dohodkih, ki jih imajo konsumenti, in po višini cen; delovni dohodki so pa sedaj skoraj za 40 odstotkov pod konjunktornim maksimumom leta 1929. Prodaja v inozemstvo je v znamenju napredujočega razpadanja. Eksportni položaj Nemčije je zmeraj slabši; to je posledica padajoče nakupne moči inozemskih konsumentov, vedno večje odločitve od svetovnega trga in pa posledica dejstva, da so vedno večji del preostalega eksporta pritegnile nase one dežele, kojih konkurenčna zmožnost se je vsled opustitve zlatega standarda okrepila. Sedanja likvidnost denarnega trga teh neugodnih izsledov sama na sebi ne more dosti spremeniti. Nemška devizna bilanca je slej ko prej pasivna in obstoji tudi le malo izsledov na razbremenitev, ki bi prišla sama od sebe. Torej je sedanji položaj vobče neugoden.

Industrija Poljske

Letošnjega ljubljanskega velesojma se je prvič oficijelno udeležila tudi poljska republika. Pod spretnim vodstvom poslanskega svetnika g. dr. Tadeja Lubaczewskega je organizirala na velesojmu lepo reprezentativno razstavo, ki se otvori danes obenem z otvoritvijo velesojma. Za to priliko je bila izdana brošura: Kaj je treba vedeti o Poljski? ki nam prav izčrpno oriše gospodarski in kulturni položaj Poljske.

Iz omenjene brošure posnamemo o dobro razviti poljski industriji naslednje zelo zanimive podatke:

Poljska industrija se opira na kmetijsko proizvodnjo in rudarsko bogastvo. Z izjemo tekstilne industrije se uporabljajo v prvi vrsti domače sirovine, kar v veliki meri omogoča ugoden razvoj industrije, ki je neodvisen od tujih sirovin.

Kmetijska industrija ima zlasti ugodne pogoje za razvoj. Produktivna moč te industrije se je po vojni povečala v veliki meri. Proizvodnja špirta je dosegla za časa zadnje kampanje količino 878.000 hektolitrov. Poljske žganjo in poljski likerji imajo, kakor znano, svetovni glas.

V 68 sladkornih tvornicah so pridelali l. 1930/31 698.000 ton sladkorja. Od te količine je Poljska izvozila v tujino 227.931 ton.

Proizvodnja piva (preko 2 in pol milijona hl letno) zadovoljuje skoraj popolnoma domačo potrebo. Slad se proizvaja v letni količini okrog 500.000 metrskih stotov.

Od ostalih industrijsko predelanih kmetijskih proizvodov je treba še navesti veliko proizvodnjo moke iz krompirja, dekstrina, škroba, sirupa iz krompirja, krompirjevih rezancev itd. in mlado industrijo konzerv ter sadnega vina, ki se je hitro začela razvijati.

Tvorniška industrija se je v osvobojeni Poljski, kljub velikim težavam povojnega časa, razvijala zelo ugodno in obsega vse panoge proizvodnje. Skoro ni več industrijskega proizvoda, ki se ne bi mogel izdelovati na Poljskem. Navzlic temu veliko poljsko tržišče še ni nasičeno z domačimi proizvodi in še vedno je potrebno, da se razni predmeti uvozijo iz inozemstva.

Poleg dejstva, da ima Poljska dovolj domačih sirovin, kar je brez dvoma važen faktor za razvoj domače industrije, je važna še druga okolnost, t. j. veliko notranje tržišče. Temu notranjemu tržišču se mora Poljska zahvaliti, da ni, kakor na pr. Nemčija ali Češkoslovaška, v tako veliki meri odvisna od izvoza, ki je v današnjih razmerah vedno bolj težaven zaradi prohibitivne gospodarske politike skoro vseh držav, ki hočejo podpirati samo domačo industrijo.

Negativno dejstvo za razvoj poljske industrije pa je pomanjkanje kapitala na denarnem trgu. Vzrok tega pomanjkanja je ta, da je bil za časa vojne uničen domači kapital, pritok tujega kapitala pa je zelo slab. Posledice pomanjkanja kapitala pa se vidijo v tem, da je treba ogromne vsote, ki so potrebne za investicije, kriti iz obrtnega kapitala in iz tekočih dohodkov. Šele ko bo denarno tržišče zadostno nasičeno, bo nastopila v finančni situaciji poljske industrije radikalna sprememba na bolje.

V poljski tvorniški industriji je na prvem mestu tekstilna industrija. Leta 1929. je vrednost proizvodnje te industrijske panoge znašala dve milijardi zlotov. V tekstilni industriji je zaposlenih 26-1% vseh tvorniških delavcev, t. j. 181.000 oseb.

Za časa vojne je bila tekstilna industrija na Poljskem skoro popolnoma uničena. Škoda, ki jo je ta industrija pretrpela, je znašala več kakor 1-8 milijarde zlatih frankov. Stroje in tvorniške naprave so večinoma odnesli Nemci, ki so se na ta način hoteli iznebiti nevarne konkurence, tako da so bili po vojni Poljaki primorani popolnoma obnoviti uničeno industrijo.

Poljske investicije v tekstilni industriji so dosegle samo v štirih letih (od 1924 do 1928) 106 milijonov zlatih frankov. Tekstilna industrija obratuje sedaj z 2.632.000 vreteni in 62.100 statvami. Središče te industrije so: Łódź, Białystok in Bielsko.

V industrijskem okolišu Łódźa, ki je pred vojno oskrboval potrebe ogromne ruske carevine, so zastopane vse tekstilne industrije. — Okoliš Bjelska proizvaja v glavnem volnene tkanine, ki se v svoji kvaliteti lahko merijo z najboljšimi angleškimi tkaninami, a Białystok proizvaja v

glavnem one vrste tkanin, ki so najcenejše

Poljska tekstilna industrija ne zadovoljuje samo vse domače potrebe, nego igrz tudi znatno vlogo v izvozu. Izvažajo svoje proizvode v glavnem na Daljni vzhod in v Južno Ameriko. Leta 1930. je ta izvoz dosegel vsoto 186 milijonov zlotov.

Poleg tekstilne industrije se je v poslednjih letih zelo uspešno razvijala konfekcijska industrija, v kateri je bilo ob času dobre konjunktore zaposlenih okrog 100.000 delavcev. Mehanizacija dela je zelo razvila to industrijo, ki ne zadovoljuje samo domače potrebe, nego izvažajo z velikim uspehom znaten del svojih proizvodov na tuja tržišča, zlasti v poslednjem času.

Proizvodnja klobučarske industrije je znašala leta 1930. 1.450.000 kg polizdelkov in 1.000.000 komadov gotovih klobukov.

Poleg tekstilne industrije je na drugem mestu dobro razvita kovinarska industrija. Proizvodnja železnih in jeklnih je znašala leta 1930. 1.237.497 ton jekla in 477.949 ton sirovega železa. V topilnicah za cink je bilo leta 1930. proizvedenih 174.362 ton cinka, v topilnicah svinca pa 40.000 ton te kovine.

Železarne, jeklarne in valjarne izdelujejo razne lite predmete, valjane fabrikate in polfabrikate, kovane in fasonirane izdelke, železne in jeklene cevi, pločevino, žlahtno jeklo, železno in jekleno žico, mreže iz žic, žeblice, verige, vzmeti, jeklene vrvi itd. Izdelki poljske kovinarske industrije so na prav dobrem glasu in so glede kakovosti na visoki stopnji. Proizvedena te industrije lahko zadovolji vse zahteve kupcev.

Industrija kotlarskih izdelkov in konstrukcij iz železa, vodnih in parnih garnitur, raznih ključavničarskih izdelkov in kovinarskih naprav je preskrbljena z najmodernejšimi napravami in uživa zelo dober glas na svetovnem tržišču.

Proizvodnja izdelkov iz pločevine se od leta do leta bolj razvija.

Poljska kovinarska industrija proizvaja tudi vsakovrstno orodje za obdelovanje, motorje, parne in motorne valjarje za gradnjo cest, vodne turbine, dvigala, črpalke, kompresorje, razne naprave za pogon, ognjegasne priprave in stroje, orodje in stroje za vrtnanje in za rudarstvo, žage, stroje za obdelovanje lesa in kovin, tekstilne stroje in stroje za izdelovanje konfekcije, stroje za industrijo špirta, stroje za predelavo tobaka in izdelavo cigaret, tiskarske stroje in razne poljedelske priprave.

Okrog 250 tovarn proizvaja poljedelske stroje, ki se zaradi prvovrstne kakovosti in nizke cene dobro prodajajo na tujih tržiščih.

Posebno pozornost zasluži industrija vagonov in lokomotiv, ki izdeluje lokomotive za normalni in ozki tir, osebne in tovarne vagone, posebno tanke in hladilne vagone, tramvajske vagone, drezine, vagonete, ves železniški material in tudi pluge za čiščenje zasneženih prog.

Vrhu tega je bilo v poslednjem času osnovano na Poljskem mnogo novih vrst industrije, tako za produkcijo letal, avtomobilov, radioaparatur itd.

Naglasiti moramo še dejstvo, da poljske pokrajine pred vojno niso imele svoje elektrotehnične industrije. Sedaj pa je na Poljskem 128 obratov za izdelavo elektrotehničnih priprav in strojev, ki večinoma zadovoljujejo domačo potrebo.

Mnogo pozornosti so posvetili na Poljskem razvoju domače kemične industrije, ki zavzema ugledno mesto v poljski industrijski proizvodnji. Zlasti so znane ogromne tvornice v Chorzowu in v Mościcach, ki proizvajajo umetna dušikova gnojila (proizvodnja znaša letno 44.000 ton). Za Poljsko, ki je kmetijska država, je ta industrija velikega pomena. Dobre rezultate kaže tudi poljska kozmetična in farmacevtska industrija in industrija za predelavo masla.

V industriji gume je na prvem mestu proizvodnja galoš (1317 ton), snežnih čevljev (1751 ton) in sportnega obuvala (4528 ton).

Poleg omenjenih vrst kemične industrije obstoje še druge važne industrije, kakor industrija umetne svile, industrija vžigalic (monopol), industrija barv, lakov in črnila in dobro razvita industrija svinčnikov (ki v poslednjem času uspešno tekmuje s češko industrijo Hardtmuth).

Po vojni se je tudi zelo razvila in modernizirala papirna industrija, ki ima izredno dobre pogoje za razvoj. Ta panoga

Naročajte in širite »Trgovski list«!

industrije ima doma vse potrebne sirovine: les, celulozo in premog. V poslednjih petih letih se je proizvodnja papirja dvignila za 250% (54 tovarn) in danes popolnoma zadovoljuje domačo potrebo (proizvodnja: 137.533 ton papira in 28.528 ton kartona).

V zvezi z velikimi izvori nafte je močna tudi industrija proizvodov iz nafte, ki ima 29 rafinerij. Izkoriščanje ogromnih gozdov pa je podlaga za razvoj lesne industrije.

V vsakem oziru so v teku poslednjih desetih let napredovale tvornice stekla (67) in tvornice porcelana in fajanse (22), ki uspešno izrivajo s poljskega tržišča uvoz iz tujine.

Kakor je iz gornjega površnega pregleda poljske industrijske produkcije razvidno, obsega ta produkcija že vse panoge industrije, ki se razvijajo ugodno, kljub težavam povojnega časa. Z razvojem svoje industrije stopa Poljska vedno bolj v vrsto onih držav, ki tekmujejo z industrijskimi proizvodi na svetovnih tržiščih.

Gospodarska vprašanja Češkoslovaške

Upanje, ki ga je stavilo čslov. gospodarstvo na sezijsko poživljenje, ni moglo skupne slike znatno spremeniti, čeprav se je poživljenje v raznih panogah res javilo. Položaj je nadalje slab, in izgledi niso nič kaj rožnati; pričakovati je zopetnega zmanjšanja ekonomske aktivnosti. Vzrok zla je slej ko prej isti. Ekspozitna država, ki ji je eksport odrezen in koje domači trg je v primeri s produkcijsko silo minimalen, mora na vsak način priti v stiske. Izenačenje potom dviga domače nakupne moči, morda z alimentacijo poljedelstva, je po naravi le počasno in je možno le v omejeni izmeri. Podpiranje izvoza z obsežnim eksportnim financiranjem je danes vsled sedanjih deviznih določb nemogoče, tudi če bi bila finančna moč čslov. podjetnikov zadostna, kar pa ni. Tako nastane alternativa: ali zmanjšanje industrije, in sicer v zelo velikem obsegu, ali pa trgovsko politični sporazum, ki bi pač moral biti tak, da bi zagotovil eksport, čeprav je ta danes zopet zmanjšan. Glede te problematike je čslov. industrija istih misli kot vodstvo trgovske politike. Start bi bil torej mogoč, če bi mogla Praga na razvoj vplivati v zadostni meri, predvsem pa, če bi bila zagotovljena sredstva za doseg tega cilja. Tu notri pa tičijo težkoče. Če so se prej trgovske pogodbe sklepale za več let in če je bilo v preteklem letu doseženih še dvanajst obvez, je to danes čisto drugače: vsepovsod obstoji bojazen in strah, tudi pred prav kratkoročnimi obveznostmi.

Zunanjá trgovina za prvo letošnje četrtletje je že pasivna, in ta pasivnost se najbrž v teku leta ne bo mogla pretvoriti v običajno aktivnost. Davčna bremena so izredna; znižanje trgovskih davkov je pa za dolgo dobo nemogoče. Z novimi davki prihajajo nove obremenitve, ki se pa spričo deficita v državnem gospodarstvu, kritja za brezposelno skrbstvo, podpore za obrtništvo, poljedelstvo itd. zdijo neobhodno potrebne. Kje bo mogoče najti izhod, to ostane še zmeraj veliko vprašanje. Industrija se je v nasprotju z raznimi željami, ki prihajajo zlasti od kovinske industrije, odločno izjavila proti vsaki inflaciji, tudi omejeni. Hoče biti vsaj glede vrednote zavarovana, če sta že prodaja in cena ogroženi. Med novčeno banko in finančnim ministrstvom je vprašanje glede inflacije zelo deljeno, banka je proti inflaciji, in industrija odločno brani banko in njeno dosedanjó politiko. Vodstvo banke je vplivalo na novi zakonski osnutek glede zvišanja v obtoku se nahajajočega drobiža, in pomeni to velik uspeh banke, zlasti v moralnem pogledu. Pomnožitev obtoka drobiža za približno 600 milijonov Kč daje banki možnost za računsko zboljšanje kritnega razmerja, torej predpogoj za zvišanje obtoka bankovcev, ki ne bo škodovalo intervalitarnemu tečaju. Počakati bo treba, kako bo to vplivalo na gospodarstvo. Vsekakor se mora pri vpoštevanju tedenskih deviznih zahtev izračunati, kako dolgo bodo še trajale zaloge v banki. Praški efektni trg se aktualnih dogodkov malo udeležuje in se v zadnjem času ob minimalni kupčiji še precej trdno drži.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke za 31. maj vsebuje v primeri z zadnjim izkazom le manjše spremembe. Zlata in devizna podlaga se je le neznatno zmanjšala, in sicer za 2-8 na 2007-9 milijona Din. Devize, ki se ne vštejejo v podlago pa so nazadovale za 1-1 na 81-4 milijona Din. Pri tem moramo upoštevati, da se je zlata in devizna podlaga naše Narodne banke pred dobrim mesecem gibala le na višini okrog 1950 milijonov Din.

Po večtedenskem naraščanju posojil opazimo že od zadnjega tedna, da se skupna vsota posojil polagoma zopet zmanjšuje. Ob koncu maja so znašala menična in lombardna posojila 2345-8 milijona Din, to je za 2-7 milijona manj nego teden prej, in to navzlic ultimatu, ko so vedno potrebna večja denarna sredstva. Vpliv ultima se je pokazal le v povečanju lombardnih posojil, vendar so menična posojila v večji meri nazadovala, kakor so narasla lombardna posojila. Ostale postavke med aktivami ne kažejo večjih sprememb. Zaradi plačevanja obresti za blagajniške bone Narodne banke, ki bremenijo državo, se je postavka starih obveznosti države povečala za 0-4 na 1804-8 milijona Din.

Obtok bankovcev se je dvignil za 36-9 na 4941-5 milijona Din. To povečanje je posledica nazadovanja žirovni obveznosti za 45-2 na 617-3 milijona Din. Državne naložbe so padle za 21-3, obveznosti po raznih računih (naložbe drž. gosp. podjetij) pa za 76-5 milijona Din, dočim so se navzlic večji denarni potrebi gospodarstva ob koncu meseca privatne žirovne naložbe (naložbe bank) dvignile za 52-7 milijona Din in so dosegle že vsoto 575-2 milijona Din, v kateri se zrcali povečana likvidnost naših denarnih zavodov. Obveznosti z rokom so se povečale za 16-7 na 1340 milijona Din.

Razmerje kritja se ni bistveno spremenilo. Kritje v zlatu in devizah se je minimalno dvignilo od 36-11 na 36-12%, kritje v samem zlatu pa se je povečalo od 31-67 na 31-72%.

Stanje na dan 31. maja je bilo naslednje (v milijonih Din; v oklepajih razlike nasproti stanju od 22. maja): aktivna: kovinska podlaga 2007-9 (-2-8), od tega v zlatu 1763-4 (+0-2), v valutah 3-5 (+1-0), v devizah 240-9 (-4-0); devize, ki se ne vštejejo v podlago 81-4 (-1-1); posojila na menice 1985-0 (-4-5); lombard 360-7 (+1-8); pasiva: obtok bankovcev 4941-5 (+36-9); obveznosti na pokaz 617-3 (-45-2), od tega nasproti državi 10-4 (-21-3), po žirovni računih 1340 (+16-7).

Dobava-prodaja

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. junija t. l. ponudbe glede dobave spiralnih svetrov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku).

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 16. junija t. l. ponudbe glede dobave delov za elemente ter glede dobave telefonskega materiala. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani).

Dne 15. junija t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Vrbaske divizijske oblasti v Banja Luki licitacija glede dobave živil (fižol, zdrob, riž, testenine, olje, mast, kis, sladkor, moka itd.) (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani).

Oddaja. adapejskih del zgradbe vojašnice ce Kralja Aleksandra I. v Mariboru se bo vršila potom ofertne licitacije dne 30. junija t. l. pri Komandi mesta v Mariboru. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

POSILABŠANJE NEMŠKEGA GOSPODARSTVA POLOŽAJA

Uradne statistike kažejo, da se je gospodarski položaj Nemčije v zadnjih mesecih še poslabšal. Brezposelnost neprestano narašča, industrijska produkcija in poslovno življenje pa se od dne do dne krči. Padanje vrednosti tujih valut zaradi protekcionističnih odredb v večini držav učinkuje katastrofalno na nemško zunanjo trgovino.

Nazadovanje mednarodne trgovine

Gospodarski odbor Društva narodov je imel zadnje dni sejo pod predsedstvom argentinskega delegata Brebbia. G. Brebbia je znana avtoriteta v poljedelskih vprašanjih.

Gospodarski odbor je pregledal zelo tehtno študijo o mednarodni trgovini, sestavljeno po tehničnem oddelku tajništva Društva narodov. Iz te študije je razvidno, da je obseg mednarodne trgovine močno nazadoval. Podrobni statistični podatki o mednarodni trgovini kot celoti in med posameznimi državami so študiji priloženi kot posebna priloga.

Predsednik Brebbia je pohvalil tehnično osebje, nato pa podal nekaj opomb o zelo pomembnih dogodkih in pojavih, ki utesnejo sklepe in posledice sedanje gospodarske krize docela izpremeniti. Denarna vrednost mednarodne trgovine, je dejal g. Brebbia, pada, vendar pa se dogaja, da pri tem čestokrat volumen izmenjanega blaga naraste. Kriza ni torej v izmenjanem blagu, marveč v vrednosti izmenjanega blaga. Kot primer je navedel Argentino. Izvoz iz te države, zlasti izvoz poljskih pridelkov, je močno narastel, njihova vrednost pa je padla. Podobno sliko kaže tudi izvoz drugih držav. Mnoge države so povečale svoj izvozni obseg, a vrednost tega blaga je padla. G. Brebbia je na kraju pripomnil, da bi naj tehnični oddelek ta vprašanja še podrobneje obdelal. Gospodarski odbor bo na svoji prihodnji seji proučil važno vprašanje preferenčnih tarif.

AVTOMOBILNA PRODUKCIJA RAZPOLOVIČENA.

Svetovna produkcija avtomobilov, ki je bila že leta 1930 za 35 odstotkov manjša kot v rekordnem letu 1929, je lani nadalje padla, in sicer po poročilu ameriškega trgovskega ministrstva za 26 odstotkov. Vsega skupaj je bilo v preteklem letu produciranih 3-04 milj. osebnih in tovornih avtomobilov proti 4-11 v letu 1930 in 6-28 v letu 1929. Torej je produkcija od leta 1929 dalje več kot razpolovičena. Relativno najbolj je od leta 1929 do leta 1931 padla s ca 69 odstotki produkcija Kanade; sledijo s 56 odstotki USA in z 42 odstotki Italija. Producerske dežele sekundarnega pomena so mogle svojo produkcijo povečati, v kolikor je bila njih industrija zaščitena proti inozemski konkurenci. To velja zlasti za Rusijo, ki si je šele v novjšem času izgradila obsežno avtomobilno industrijo in ko je produkcija je narasla od le 4930 voz v letu 1929 na 23.400 v letu 1931. Razvoj najvažnejših produkcijskih dežel v letih 1929, 1930 in 1931 nam kaže sledeči seznam, v tisočih avtomobilov:

Dežela	1929	1930	1931
Zedinjene države	5,368	3,355	2,339
Velika Britanija	233	235	223
Francija	248	221	196
Kanada	263	154	82
Nemčija	80	70	66
Italija	54	36	31
Rusija	5	9	23
Svetovna produkcija	6,280	4,113	3,042

Izpr. trž. nadzornik Hugon Turk:

Živalske jedilne tolšče splošne trgovine

4. Oleomargarin.

Iz »premier jus«a in tudi iz jedilnega loja se izdeluje oleomargarin, tudi samo margarin ali oleo imenovan. Iz imenovanih govejih tolšč se odstranijo trdi deli ali stearin in se tako pridobi troimenska jedilna tolšča. Ker je za izdelavo oleomargarina ali margarina potrebna tolšča dobro kristalinične sestave, zato se ta tolšča napravljá pred vsem iz »primer jus«a na poseben točno predpisan način ter se iz tega pridobi 50—65% oleomargarina (margarina), preostalo se imenuje ožeti ali iztisnjeni loj (Presstalg).

Oleomargarin (margarin) je tem boljši, čim mehkejši je v začetku, torej čim manj vsebuje stearina; kmalu po iztiskanju se pa zgosti v svetlo-rumeno maso, ki se topi že pri 30—40° C, strdi pa pri 19—27° C, je prijetno milega okusa in duha, na jeziku se hitro in popolnoma raztopi, ne da bi sušila jezika, kakor se to zgodi pri poskušnji »premier jus«a in jedilnega loja. Raztopljen oleomargarin (margarin) je popolnoma čista tekočina.

Oleomargarin se uporablja kot tak v pekarnah, slaščičarnah in drugih živilskih obrti, njegova poraba v domačih kuhinjah je skoro popolnoma neznana; po veliki večini se ga porabi za nadaljno izdelavo mešanice jedilnih tolšč. — Zloraba oleomargarina (margarina) za primešavanje surovemu ali kuhanemu maslu (putru) je kaznjiva.

Za nepošteno velja, če se je iz tolšč drugih sesalcev, posebno ovac, napravljeni oleomargarin prodaja brez označbe (deklaracije) kot pravi margarin ali če se zmešava s tujimi tolščami in olji.

Prepovedano je dodajati margarinu v svrhu konzerviranja salpeter, borovo kislino, formaldehid itd.; tudi se ne sme umetno barvati, soliti ali sladiti.

Razpošilja se v lesenih posodah (sodih, bednjih) in v zavitkih s pergamentnim papirjem; v veliki in mali trgovini se posode in zavitki vidno označujejo z rdečim pasom ali trakom ter velikim napisom, da se tako izključí nerealno trgovanje.

5. Izžeti ali iztisnjeni loj.

Pri izdelavi oleomargarina (margarina) preostane takozvani izžeti ali iztisnjeni loj (Presstalg); je to živalska tolšča bele do svetlo-rumene barve, ki prihaja v trgovinski promet v ne prevelikih, 4—8 mm debelih ploščnatih kosih. Topi se pri 35—47° C, v ustih zvečen se poprijemlje zob.

Uporablja se za izdelavo tolščnih mešanice za jedilne namene, pa tudi v tehnične svrhe.

Nedopustna je njegova primes k »premierjus«u.

6. Gosja mast.

V zadnjem času se je pojavila gosja mast v posameznih slučajih tudi v naši trgovini, vendar pa nima večjega pomena, ker za njo ni najvažnejših odjemalcev — pravovernih židov. — Pridobiva se obrtoma le v majhnem obsegu in sicer se izvire iz gosjega mesa (prsni kosov, beder), dalje iz jeter in drugega drobovja. — **Nepoštenim** načinom primešavajo gosji masti loj, svinjsko mast, rastlinska olja in drugo, kar smo navedli pri svinjski masti.

Prodaja se v sodih, kositernih škatlah in pergamentnih zavojih.

7. Konjska tolšča, ovčji in kozji loj.

Te vrste živalske tolšče nimajo pri nas nobenega velikega pomena, ne v trgovini ne zasebno.

Konjska mast je živornome barve, mazasta in se uporablja kot nadomestek svinjski masti med revnejšimi sloji.

Ovčji ali koštrunov loj boljše vrste je zelo dobra in okusna živalska jedilna tolšča; slabše kvalitete pa ima svoj poseben in neprijeten duh in okus, ki ne ugaja zapadnim ljudem, posebno če je loj ležal dalj časa v zalogi.

Ovčji loj je nekoliko trši nego goveji in je tudi bolj svetlo-bele barve; zelenkasta barva znači, da je pri neprevidni izdelavi prišla črevesna vsebina v tolščo. — Njegova specif. teža znaša 0'937—0'953, topi se pri 44—49° C, strdi pa pri 36—41° C.

Kozji loj je podoben ovčjemu, samo da ima neprijeten duh — po kozlu. Konjska tolšča in ovčji loj prideta v trgovino na veliko v sodih. — Kozji loj pa nima trgovskega pomena in se prodaja tu in tam le slučajno.

Trgovci! Ali ste že naročeni na „Trgovski list“?

Gospodarstvo Švice

Komercialni svetnik dr. Smolenski piše iz Švice:

Izvoz Švice v primeri z lanskim letom zelo pada; padec zadeva v prvi vrsti sirin čevlje. Zelo prizadeta je tudi tekstilna industrija, posebno svilena. Močno pada tudi izvoz konfekcije, strojev in ur.

Na koncu preteklega leta so bile **hotelske postelje zasedene** povprečno z 39,2 odstotka proti 55,9 odstotkom na koncu leta 1930 in 53,5 odstotkom na koncu leta 1929. Gospodarska kriza je tudi tujskemu prometu tako škodovala, da so se pojavile velike skrbi glede hotelske obrti in onih industrij, ki so s tem v zvezi. Glede na zimsko sezijo 1931/32 računijo s ca 75 odstotno **zgubo** v primeri z lansko sezijo. Majhni sezijski dohodki krijejo za silo mezde in najpotrebnejše obratne stroške, ne dajo pa dosti za plačevanje davkov za obrestovanje glavnice itd. Vsled večjih komfortnih zahtev potrebne investicije so zahtevale velike vsote in so preprečile tvorbo rezerv. Dobavitelji in mali kmetje so od padanja hotelske obrti zelo prizadeti. Vseeno se pa sme reči, da se kažejo vsaj za bližnjo zimo možnosti za zboljšanje švicarskega tujkega prometa.

Zato se ni čuditi, da tudi **število brezposelnih raste**. Naraščanje brezposelnosti je le deloma sezijske narave. Posebno je pri tem prizadeta eksportna industrija; a tudi v raznih panogah domače produkcije se je obrnilo na slabše.

Švicarski zvezni svet se je pred kratkim pečal z raznimi gospodarskimi problemi sedanjih dni. Zanimal je potrebo zaščite domače produkcije v taki izmeri, da bi **blagovne cene** nadalje naraščale ali se na sedanji višini stabilizirale. Potrebna prilagoditev švicarskih cen na cene inozemstva se bo itak izvršila prej ali slej, ne da bi bilo gospodarstvo Švice izpostavljeno neprijetnim pretresom. Zvezno svet odklanja vsako direktno vmešavanje države v oblikovanje cen, a nujno opozarja producente in prekupece, naj gredo s cenami kolikor mogoče dol. Glede **najemnin**, ki so tudi v Švici zelo visoke, moče poseči zvezni svet že iz zakonitih razlogov po nikakršnih prisilnih odredbah, a hoče zelo iti na roko tistim, ki bodo najemnine znižali. Švicarska zvezna vlada se niti po ustavi niti po zakonu ne smatra za upravičeno, da bi predpisovala **plače in mezde zasebnega gospodarstva**. Ker je imela gospodarska kriza tudi občutne posledice za državne finance, so dobili vsi zvezni uradi navodila, naj kakor hitro mogoče predložijo razmeren varčevalni program.

Švicarsko bankarstvo kaže še nadalje omembe vredno solidnost in odpornost. Opetovano je opazovati pri bankah momente zaupanja, ki glasno govorijo o njih solidnosti. Predsednik generalnega direktorija Švicarske Narodne banke dr. Bachmann je kot popolnoma neutemeljeno označil priložnostno izraženo bojazen, če bi Švica mogla izplačati pri njenih bankah naloženi inozemski denar; saj ima se Nar. banka izredno veliko zalogo zlata. V zadnjem letu nastala **potrojitvev švicarskega obtoka bankovcev** je posledica **tezavriranja** švicarsk. bankovcev od strani domačinov in od strani inozemcev. Zopetno dotekanje bankovcev v Narodno banko je sicer še zmeraj majhno, a je vseeno znašalo že v prvih dveh mesecih tekočega leta 100 milijonov frankov. Razmere na švicarskih denarnih trgih so slejkoprej stabilne. Obrestne mere za kratkoročni in za dolgoročni kapital tendirajo navzdol. Bančni in prvorazredni trgovski papirji s tekočo dobo dveh do treh mesecev notirajo 1½%, inozemski kreditni papirji 4 do 4½%. Pač so posledice **Kreugerjeve krize** povzročile v zadnjem času tudi na švicarskih borzah močno padanje dividendnih vrednot, a se ne sme prezreti, da je zadeli padec tečajev Kreugerjevih delnic v Švici v prvi vrsti **zasebne osebe**, da so pa banke same direktno le relativno malo angažirane in da imajo tudi danes še zadostne varnosti. — Na drugem mestu poročamo o sklepu švicarskih borz, da se notiranje Kreugerjevih delnic odslej naprej opusti.

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«.
Kdor dela za svoje glasilo, dela najuspešnejše za koristi svojega stanu in samega sebe.
Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Gospodarsko poročilo z Dunaja

Dolgo časa je trajalo, preden se je avstrijska finančna uprava odločila za napoved devizne zapore za inozemske dolgove. Avstrijski gospodarski krogi pravijo, da je bilo to neizogibno potrebno in da je bilo samo po nepotrebnem preveč časa zgubljenega. Mislili so, da bo inozemstvu imponiralo, če bo Avstrija do zadnjega trenutka varovala svoj ugled. Marsikakšen finančnik in tudi kdo drug je zagotavljal, če Avstrija vztraja do konca, da bo to v inozemstvu napravilo stalno ugoden vtis. Taka prestižna politika je morda v normalnih časih dobra, a kadar gre za eksistenco, ni zdrava. Nekatere banke so se odredbam vlade upirale in so jih smatrale za nepotrebne. Danes so pa najbrž že uvidele, da bi ne bile mogle spraviti skupaj deviz, potrebnih za plačila inozemstvu. V času največjega nezaupanja na finančnem polju bi ne bile mogle dobiti nobenih novih kreditov več. Vprašanje je, kako se bo odredba v praksi izvršila in obnesla in če se bo dala izvesti brez škode za nakupno moč šilinga. Eno se mora na vsak način preprečiti, da bi namreč ne nastopila druginja in da ne bi zadela onih, ki so navezani na fiksne plače, na podpore ali pa na majhne prihranke.

O nakupih realitet in blaga se v Avstriji malo sliši. Prevladuje obratno skoraj čut, da se je avstrijsko trgovstvo v pričakovanju uvoznih omejitev in deviznih odredb preveč založilo. Inozemstvo je marsikakšni

tvrdki dovolilo dolgoročne kredite, in sedaj manjka interesentov za vskladiščeno blago; le tako si je možno razlagati, da cene padajo. Celotni hiše in posestva so v zadostni množini na prodaj; bodisi da imajo njih lastniki zelo veliko zaupanje do šilinga, bodisi da smatrajo ocenjevanje svojih objektov za previsoko. Še en slučaj je mogoč; da se namreč beda prav hitro razmnoži in da bi se zato morale izvesti prisilne prodaje. Dobijo se tudi hišni posestniki, ki so mnenja, če se bodo razmere še nadalje slabšale, da tudi realitete ne bodo nudile nobene varnosti več. Kajti tedaj bi tudi najemnine ne dohajale več v sedanji višini.

Vprašajo se, zakaj je ob gotovih dneh toliko izletov, toliko obiskov v zabaviščih. Zakaj je bil zlasti o Binkošti promet tako živahen? Odgovor na to se glasi: Izdatki pri takih izletih so bistveno manjši kot so bili prej, ljudje so postali skromnejši. — Prim. naše izletnike na Golico itd.; koliko se je zapravilo prej, koliko se zapravi sedaj! — Morda se je pa marsikdo znebil tudi naložnih papirjev. Padec valutaričnih papirjev, razvrednotenje prioritet bivše Južne železnice itd., vse to je zaneslo bojaznen med kroge, ki so prej mislili, da je varčevanje dobro in smoteno in da se vsaj starejši kapital ne sme preveč poceni prodati.

Na to vplačani zneski v gotovini: 20.000 dinarjev.

Poslovodje: Drufovka Rudolf, posestnik v Ljubljani, Resljeva c. 13; Koren Dragotin, knjigovodja v Mostah pri Ljubljani, Predovičeva ulica 11.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 13. maja 1932.
Firm. 444/32. — Rg. C V 72/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah: Sedež: Kranj.

Besedilo: »Semperit« jugoslovenska tvornica gumijevih izdelkov družba z o. z.

Na občnem zboru družabnikov dne 29. aprila 1932. je bil imenovan za poslovodjo družbe prokurist družbe Ružička Jaša v Zagrebu, ki se vpiše pri glavnem zavodu v tem trgovskem registru in pri podružnici v Zagrebu.

Pri centrali, kakor tudi pri podružnici v Zagrebu pa se izbriše poslovodja dr. Hugo Fuchs, ki je poslovodstvo odložil.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 13. maja 1932.
Firm. 445. — Rg. C I 114/30.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: »Crom« carinsko posredniški in spedijski biro družba z o. z.

Po sklepu občnega zbora dne 12. maja 1932 se zaznamuje nameravano znižanje osnovne glavnice od 200.000 dinarjev na 100.000 dinarjev.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. maja 1932.
Firm. 462. — Rg. C II 224/16.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Ingenieur architekt Fatur-Kos-Platner, družba z o. z.

Po sklepu občnega zbora z dne 10. maja 1932 se je družba razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorji so dosedanjí poslovodje. Likvidacijska firma: Ingenieur architekt Fatur-Kos-Platner, družba z o. z. v likvidaciji.

Podpis firme: Likvidatorji skupno podpisujejo likvidacijsko firmo.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. maja 1932.
Firm. 454. — Rg. C V 10/2.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Kartonažna tovarna in industrija kovinsko-galenterijskih izdelkov Jakša & Co., družba z o. z.

Izbriše se poslovodja Jakša Stane, vpišeta pa kot poslovodji: dr. Jakša Jože, zdravnik v Ljubljani, in ing. Vajk Hugo iz Zagreba, Lopašičeva ulica 4.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. maja 1932.
Firm. 461. — R. C III 234/5.

JAPONSKE TRGOVSKE METODE

Zastopnik neke čslov. tvrdke piše iz Tokia: Nihče ne bi verjel, kako se vlečejo kupčijski razgovori z japonskimi tvrdkami. Japonci imajo v tem oziru svojo posebno tradicijo. Pogajanj nikakor ne moreš pospešiti. Najprvo ti prinesejo na mizo zelenega grenkega japonskega čaja. Piti moraš dostojno in počasi. Nato se prične razgovor, ki se tiče vsega mogočega, samo kupčije ne. Potem skušajo prodajalca oziroma ponudnika prepričati, kako težko je sploh blago prodati. Ko je tudi ta točka premagana in objadрана, ti govorijo o vseh mogočih napakah ponujenega blaga, in ti moraš pobiti dvom za dvomom. In ko je tudi to končano, moreš govoriti o pravem namenu tvojega poseta; a kupčije ne moreš še skleniti, to bi bilo proti tradiciji. Šele pri tretjem, četrtem ali petem obisku se kupčija sklene. Če pomisliš, da traja vsak obisk skoraj pol dneva, si moreš predstavljati, kako drag in zamuden je japonski kupčijski ceremoniel.

Ljubljanska borza

Tečaj 3. junija 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2272'07	2283'43
Berlin 100 M	1823'52	1834'32
Bruselj 100 belg	783'77	787'71
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curij 100 fr.	1097'35	1102'86
London 1 funt	206'40	208'—
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5579'88	5608'14
Pariz 100 fr.	221'22	222'34
Praga 100 kron	166'23	167'09
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	287'19	289'59

Kupujte domače proizvode!

Vanilin sladkor
in
Prašek za pecivo:

Adria
Za naš
naj se kupujejo naši domači proizvodi:
prašek za pecivo, vanilin-sladkor, rumenilo in puding praški znamke »ADRIA«.

TRGOVCI, forsirajte naše domače proizvode, mi jamčimo za najboljšo kakovost istih.

Razno

Zunanja trgovina Grčije v prvem letošnjem četrtletju je močno padla: **uvoz je padel** na 1.861 milijonov drahem proti 2234 milijonom v prvem lanskem četrtletju, **izvoz** na samo 643 milijonov proti 1318 milijonom. Ne samo da je obseg mnogo manjši, tudi pasivnost se je močno povečala in tvori **izvoz** danes samo še tretjino uvoza! Najvažnejši izvozni predmet, tobak, je padel od lani do letos na tretjino! V zadnjem času beremo o zopetnih novih uvoznih kontingencijah in tudi o popolnih uvoznih prepovedih. Položaj je res težaven in bo treba izredno velikih naporov, da se izboljša.

Svilogojstvo v Jugoslaviji nazaduje. V okraju Palanka (Vojvodina), ki je eden najvažnejših za gojitev sviloprejk v Jugoslaviji, je število onih, ki se s tem pečajo, padlo v zadnjih dveh letih od 3300 na 420. Spričo položaja na svetovnem trgu svile je država znižala prevzemno ceno za 1 kg kokonov od 20 na 10 Din. Pri tej ceni se pa reja sviloprejk ne splača več.

Vpisale so se nastopne firme: Sedež: Brežice.

Besedilo: Hranilnica mestne občine Brežice.

Značaj tvrdke: regulativna hranilnica, demarni zavod.

Zavod sloni na pravilih, sprejetih v seji hranilničnega odbora dne 29. aprila 1925 in odobrenih z odlokom velikega župana ljubljanske oblasti z dne 30. septembra 1926, O br. 1221.

Jamstvo: Za vse vloge in obveznosti jamči razen lastnega premoženja zavoda mestna občina Brežice z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Ravnateljstvo sestoji iz sledečih članov: predsednik ravnateljstva: Kušljan Fran, posestnik, Brežice;

podpredsednik ravnateljstva: dr. Hudec Vinko, zdravnik, Brežice;

člani ravnateljstva: ing. Kolenz Albert, posestnik, Brežice; Mikolič Ljudevit, ravnatelj meščanske šole, Brežice; Slanič Martin, trafikant, Brežice; Štirn Leopold, posestnik, Brežice.

Pooblaščenec: Lebar Miško, hranilnični tajnik, Brežice.

Državno nadzorstvo: Neposredno državno nadzorstvo je poverjeno vladnemu komisariju.

Objave: Hranilnična javna razglasila se vrše pravnoveljavno z nabitjem istih v poslovnem lokalnem hranilnici.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, dne 25. maja 1932.
Firm. 190/32. — Rg. A III 146/1.

Sedež: Ljubljana VII., Kamniška c. 22.
Besedilo: Zednik & Mika.

Obratni predmet: Nakup in prodaja lesa. Družbena oblika: Javna trgovska družba od 13. maja 1932.

Družabniki: Zednik Franc, lesni trgovec v Ljubljani VII., Kamniška c. 22, Mika Ladislav, lesni trgovec v St. Vidu nad Ljubljano.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. maja 1932.
Firm. 451/32. — Rg. A VII 98/1.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Uvozna-izvozna družba z o. z.

Obratni predmet: Uvoz in izvoz vsakovrstnih predmetov in blaga brez navedbe vrste in stroke, trgovanje z vsemi predmeti, za katere je po obrtnem redu dovoljen prost promet (§ 140. obrtnega zakona).

Družbena pogodba z dne 7. maja 1932. Družba je ustanovljena za nedoločen čas. Visokost osnovne glavnice: 20.000 Din.

Trgovci! Naročite si TRGOVSKI LIST še danes!

Čslov. Donavska plovna družba v Bratislavi zaključuje ob reducirani glavnici 30 mil. Kč preteklo leto z zgubo 294 mil. Kč; skupna dosedanja zguba je navedena s 7.800.000 Kč.

Bolgarija bo plačevala ves zunanji dolg v času za april do sept. t. l. le s 50 odstotki, in sicer ne več v funtih, temveč v holandskih goldinarjih.

Banka za mednarodna odplačila se bo po angleških poročilih morda preselila iz Basela v London.

Grška Centralna banka vsled vedno večjih težkoč ne more več vršiti svojih obveznosti in je zaprosila za likvidacijo, ki jo bo izvedla Grška banka.

Proti pristopu Jugoslavije k Chadbournovemu načrtu se je izrekla Kuba; na prihodnji seji v Parizu bo sladkorni svet o tej zahtevi Kube odločal.

Francija in Avstrija se posvetujeta o ojačenju medsebojnih trgovskih odnosov.

Švedski vžigalični družbi so dovolili motorij do konca letošnjega avgusta.

Tržna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 15 konj, 11 bikov, 55 volov, 178 krav in 16 telet; skupaj 275 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 31. maja 1932 so bile sledeče: debeli voli, 1 kg žive teže 4 do 5, poldebili voli 3 do 3:50, plemenski voli 2 do 2:50, biki za klanje 3 do 3:50, klavne krave debele 2 do 3:50, plemenske krave 2 do 2:25, krave za klobasarje 1:25 do 1:75, molzne krave 2 do 2:50, breje krave 2 do 3, mlada živina 3 do 4:50, teleta 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 155 komadov. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 10 do 12 Din za 1 kg, II. vrste 6 do 8, meso od bikov, krav, telic 4 do 6, telečje meso I. vrste 10 do 12, II. vrste 6 do 8, svinjsko meso sveže 8 do 18 Din.

Vinocet

Tovarna vinskega kisa
d. z o. z. **Ljubljana**
nudi
najlinejši in najokusnejši
NAMIZNI KIS
iz pristnega vina
Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično
najmoderneje urejena
kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a
II. nadstr. Telefon št. 23-89

Posteljne žične vloge, zložljive železne in pločevinate železne postelje Vam nudi najceneje
Prva ljubljanska izdelovalnica žičnih vlog in železnih postelj
PAVEL STRGULEC
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 13.

Zelo ličen avto

še 3 leta v prometu
prodam zelo poceni
Poraba bencina je minimalna — motor odličen
Ponudbe prosim na upravo „Trgovskega lista“ pod značko „Elegantna limuzina“

Priporočamo Vam

PUCH-KOLESA

ki so vedno na prvem mestu! Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri trdki

IGN. VOK

LJUBLJANA
: KRANJ :
NOVO MESTO

Otvoritev podružnice

Mestna hranilnica ljubljanska

otvori dne 6. junija t. l. svojo

podružnico v Ljubljani,
Miklošičeva cesta št. 13,

ki bo obavljala vse v njeno stroko spadajoče posle.

Pri njej vloženi denar bo vlagateljem vsak čas brez omejitve na razpolago.

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

Oglasi v „Trgovskem listu“ imajo siguren uspeh!

Brzjavljaj:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik:

Josip Verlič
Veletrgovina kolonijalne robe. Veleprazarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točna postražba — Ceniki na razpolago
Ustanovljeno leta 1840

Ustanovljeno leta 1906

Najboljši stroji! Vsak kupec najboljše referenca!
Tudi na obroke dobavi trdka

The Rex Co.

Ljubljana

Gradišče 10

Telefon
22-68

Zagreb

Sajmište 56

Ustanovljeno leta 1906

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Gregorčičeva 23

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd.
Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Račun poštne hranilnice
št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigoveznica

Ustanovljeno l. 1879.

KLJUČAVNIČARSTVO

Telefon št. 2553.

AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA -- RIMSKA CESTA ŠTEV. 14 -- LJUBLJANA

prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valjčnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih valjčnih zastorov in popravo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno na skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naročilo

solnčnih plah, okrižij vsake vrste, od preproste do najbogatejše izpeljave, škarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča, predpečnike iz železa in bakra.

Stalna zaloga štedilnikov

v priznani vestni in solidni izvršitvi.

Avtogeno varenje in rezanje.**Papirografija**

družba z o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 10

Telefon interurban št. 2147

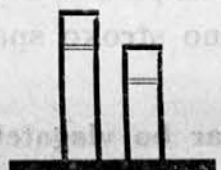
En gros prodaja papirja!

Konkurenčne tvorniške cene!

Stalna zaloga papirja vseh vrst!

**KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE
TISKARNE**

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:
SALDA-KONTE, ŠTRACE, JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE, MAPE, ODJEMALNE
KNJIŽICE, RISALNE BLOKE ITD.

REG. Z. Z O. Z.

Nov poklic

za dame in gospode z vpeljavo strojnega pletarstva v hiši. Zajemčen zaslužek ca. 1500 Din mesečno, ker prevzamemo izgotovljeno blago, plačamo zaslužek za pletenje in dostavimo v izdelavo prejo. Pišite še danes po brezplačne prospekte na Domača Pletarska Industrija, št. 65, Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva 2.

Iv. Brunčič

stavbni in pohištveni pleskar in ličar

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom.

Ljubljana, Kolodvorska 23

Cene zmerne, delo solidno, postrežba točna

TELEFON 34-76

Oglašajte
v »Trgovskem listu«!**PRISTOU & BRICELJ**

črkoslikarja specialista

LJUBLJANA

Telefon 2908

Ustanovljeno l. 1903

Resljeva cesta 4

Sv. Petra cesta 39

Specijaliteta: steklene napisne table
svetlobni reklamni napisi
pločevinaste črkeNOVOST: Od dnevne svetlobe
bleščeče steklene napisne table**MERCINA IN DRUG**

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Glavno zastopstvo in samoprodaja za Slovenijo vseh izdelkov tovarne za dokumentni in kartni papir ..

BRATJE PIATNIK, RADEČE

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 3

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mletih dišavin in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zanimajte cenik!

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani**Tovarna
kemičnih izdelkov
v Hrastniku d. d.**

proizvaja:

Solno in žvepleno kislino

Kalijev in natrijev soliter

kristalno sodo in pralni prašek

Glauberievo in grenko sol

Apno in apnenčev prah

Rudninski in kostni superfosfat

Železno-oksidge barve in zeleno galico

Vodotopna olja za industrijske svrhe

Razna sredstva za desinfekcijo i. t. d.

Vzorci vseh izdelkov so razstavljeni
na ljubljanskem velesejmu
Paviljon G 180/6GRADBENO
PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA ••**MIROSLAV ZUPAN - Ljubljana**

STAVBENIK

Poštni ček, račun št. 12.834

Telefon št. 2103

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. • Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke • Tehnična mnenja • Zastopstvo strank v tehničnih zadevah